لە قەیرانی ئاشتی نەوەوەتیدا، خوێندنەوەیەک بۆ قەیرانەکانی دەوڵەتی- نەتەوەیی و شۆڕش ... هیوا خۆشناو

ئەوڕۆ ٢١ی سێبتامبەر ڕۆژی ئاشتی نەوەوەتیە. ئەو ڕۆژە لە لایەن نەتەوە یەکگرتوەکان وەک ڕۆژی ئاشتی ڕێکخراوە، ئەوڕۆ بۆچارەیی و قەیرانەکانی دەوڵەت لەهەر سەردەمێکدا زیاتر بەدەردەخا. دوای ئەوەی نەتەوە یەکگرتوەکان لە ساڵی ١٩٤٥ لە دایکبو و ٥١ دەوڵەتی- نەتەوەیی دەستیان لە دامەزراندنیدا گۆڕا، جیهانێکی نوێ کە بۆ بەهەشتی دەوڵەتی- نەتەوەیی دەناسرا هاتە ئاراوە. لەو بەهەشتەدا کەمینەکان، نەتەوە و ئایینە جیاوازەکان لە گۆڕان و دەیان جار جینۆساید کران. لە هەندێک شوێنی جیهانیشدا وەک ئەمریکا، ئەورووپا و ئوستورالیا، دەوڵەتی- نەتەوەیی بانگەشەی باوکێکی باش، دادوەر و مژدەبەخش خۆی نمایش کرد. یەکێتی ئەوروپا تێقینەوەی پیشەسازی، ئابووری و زانستی بەخێوە بینی. ئیتر لەوکاتەوە تا ئێستا هەر ڕۆژەی لەو باوکە مژدەبەخشە بە گوناح و شەتی دەزاندرا. هەژموونگەرایی خۆرئاوا توانی لە ژێر سێکوچکەی نەتەوە یەکگرتوەکان "ڕێکخستنەکەی"، ناتۆ "هێزە سەربازییە تێقنەرەکەی" و ئای ئێم ئێف -"سندوقی دراوی نێودەوڵەتی" هەمو جیهان بخاتە ژێر سێبەری خۆی.

٢٠٠٨ بەدەرکەوتنی پیسایی‌یەکانی دەوڵەتی- نەتەوەیی؛
ساڵی ٢٠٠٨ لەگەڵ قەیرانی بانکەکانی نێودەوڵەتی لە ئەمریکا کە دوایی جیهانی گرتەوە، نیشانەکانی نەخۆشی دەوڵەتی- نەتەوەیی ئاشکراتر لە پێشو بەدەرکەوتن. ئیتر ئەوکاتە کەم نەبوون ئەو زانایانەی دەیانگووت "سەرمایەداری و پارە، ئابووری نیە". ئەوکاتە ئاشکراتر دەرکەوت کە سەرمایەداری "باوکی دەوڵەتی- نەتەوەیی" ناتوانێ ئابووری ببوژێنێتەوە، بۆیە سیستەمێکی لەناوبردنی ئابووریە و بەیەک ڕۆژدا ملیۆنان کرێکار، کارمەند، کرێکاری نەخۆش و لاوازی، بێکار و نان کرد. سەرمایەداری کە ئابووری سروشتی مرۆڤی تێکداو بەهەی شۆڕ و گەورەکردنی شار، دەهاتیەکانی بردنە شار و لە شاردا کردیە قەحپەی شارستانی و کێڵگەی سمارت فۆن، خۆی لە قەیرانێکی گەورەتردا بینیەوە بۆیە پەویستی بە شۆڕ و وەرانێکی دیکەی جیهان بو بە ئەوەی خۆی بشارێتەوە.

بەهاری عەرەبی؛
ساڵی ٢٠١٠ لەگەڵ هاتنی بەهاری عەرەبی، نیشانەیەکی دیکەی نەخشیەکانی دەوڵەتی-نەتەوەیی بەدەرکەوت. ملیۆنان هاوڵاتی بە نان و ئاو هاتنە سەر جادەو دەوڵەتی شمولی و دیکتاتۆریان ڕوخاند و لە جیاتی ئەو دەوڵەتکی دیکەیان دروستکرد کە سەرتا ئیخوانەکانی هێنا سەر دەستەڵات و دوای ئەوە، واتە ئەوەی لە میسر بە نمونە "عبد الفتاح سعید حسین خلیل السیسی" بەناوەی دەبات و دەبینین کە هیچی نەگۆڕیوە.

شکستکردن لەسەر زبڵدانی دەوڵەتی-نەتەوەیی لە عێراق، یەمەن، سوریا، لیبیا و سۆماڵ؛
ئەگەرچی بەهاری عەرەبی، بەهاری ئازایەتی و مەردایەتی بو دژ بە دکتاتۆرەکان، بەڵام لە بواری فکریەوە، خوێیترین بەهاری ئەو سەدیە دەرچو. بەهار، جگە لەوەی لە هەندێک ووڵاتدا حوسنی موبارەکەکی ڕوخاند و یەکەکی دیکەی هێنا شوێنی، هاوکات لە هەموکات زیاتر طائیفیەت و مەزهەبیەتی زیندوکردەوە کە لە سەردەمی دەندەیی بیابانی خەلیفەکانی ڕاشیدینیشدا نمونەی نەبوە.

چەقی قەیران لە کوێ دایە؟

نەتەوە یەکگرتوەکان کە پیرەزترین ڕێخراوی دەوڵەتی-نەتەوەییە و بانگەشەی چارەسەرکردنی قەیرانەکانی جیهان و کێشەکانی نێوان دەوڵەتانی دەکرد، ئەوە ناتوانێ لە دەیەکی ئیدلیب ئاشتی و ئارامی بێنێتە ئاراوە. نە ئەمریکا ئەو هەڕەی جارانی ماوە بە ئارەزووی خۆی جیهان وەڕان بکات و چاکی کاتەوە، نە ڕوسیا و ئەورووپا. قەیرانەکانی بریکسیت دەبینین کە چۆن باس لە بەکاریگەرکردنی پارلمان و دیموکراسیەتی بریتانیا دەکرێ. گەمژەیەکی گەورەیە ئەگەر بڵێین ئەو قەیرانە، بەتەنیا قەیرانی دەوڵەتی-نەتەوەیی دکتاتۆر، گەندەڵ و پاشکۆتوە.

نەخێر قەرانەکە سەرتا قەیرانی دەوڵەتی-نەتەوەیی پشکۆتوە وەک ئەمریکا، ئەورووپا و...هتد، ئێنجا قسەیەک بە دەوڵەتی-نەتەوەیی خەرهەڵاتی ناوین نامێنێتەوە. هیچ جیاوازیەک لە نێوان دەوڵەتە-نەتەوەییەکانی پشکۆتو و پاشکۆتو نیە. ئاسۆد و سیسی بە قامچی خەڵکەکەیان ناچاری سەرشۆڕی دەکەن، لە ئەورووپا و ئەمریکاش بە ئابووری، بەرزکردنەوەی تەمەنی کارکردن تا دەگاتە ٧٠ ساڵ، کەمکردنەوەی موچەی خانەنشینی و مافەکانی دیکە، هێنانی ملیۆنان پەنابەر و خستنەکاریان لە فابریکە/کارگەکان لە هەومەرجکی

ناچێگیری کۆمەڵایەتی/کولتوری و ئابووری، خەڵک کێبڵە دەکەن. بەرزبوونەوە و گەورەبوونی پارتە نژادپەرستەکان و هاتنیان بەسەر دەستەڵات، بەگەی پۆیستن کە دەوڵەت لە بنچینەوە نەخشە بە پشکۆتو و پاشکۆتوویەوە.

هەر ئۆوێیە بەتە هەی نە نەتەوە یەکگرتوەکان کە بەتەنیا نوێنەری دەوڵەتی-نەتەوەیی دەکات، نە وەاتانی زلهێز ناتوانن گۆڕانکاری و ئاشتی بێننە ئاراوە، چونکە خۆیان سەرچاوەی کێشەن. کێشەکانی دەوڵەتی-نەتەوەیی بەتەنیا شێوێش نیە، بەکو پیسکردنی ژینگە و بەاوبونەوەی پلاستیکە بە هەموو جیهان. ئۆوانە کێشەگەلێکن کە ڕزگاربوون لێیان ئاسان نیە، ئەگەر مرۆڤایەتی دەستبەرداری کێبڕکێی نەبە بە دەوڵەت.

ئەنجام؛

تەواوی کایەکانی دەوڵەتی-نەتەوەیی و میکانیزمەکانی ئۆوە لەکارکەوتوون. باسمان لە نەتەوە یەکگرتوەکان کرد، باسمان لە ناتە کرد کە بەتە دەندەترین ڕێخراوی جیهان و باوکی شەڕە. باسمان لە قەیرانی دەوڵەتی-نەتەوەیی کرد لە هۆزەڕەگاتی ناوەڕاست. لە هەمووی گرینگتر باسمان لەو ئەقڵیەتە خوێیە کرد کە پێیوابو دوای ڕوخانی دەوڵەتەک و ئاواکردنی دەوڵەتەکی دیکە، دنیا دەبەتە شامی شەریف، کە لە ئەنجامی ئەو بیرکردنەوێیەدا، دەیان ڕێکخراوی داعشی لە کەوتەوە. ئێستا لە هەموویان خراپتر ئۆوانەی درێژە بە ئەقڵیەتی دەوڵەتی-نەتەوەیی دەدەن، هۆزەڕەگاتی ناوەڕاستیان کردەتە کارگەی "درەنەکان" فەرکەی بە فەرکەوان و نەوەک بەتەنیا دەوڵەت، بەکو زەربەی زەری ڕێکخراوەکانیش خەریکی بەرهەمهێنانی ئەو چەکە وێرانکارەن.

لە کوردستانەکەی ئێمە و هۆزەڕەگاتی ناوەڕاستدا، ڕۆشکە زەر لەوە خراپترە. هێشتان دەنگی تەپوتۆزی ڕەفراندەم و دەوڵەتە مورتەزەقەکەی کوردایەتی لەبەر گوێماندا دەلەڕێتەوە. هۆزانە دەیان ئەکادێمیسیەنی ستەک، سەدان نوسینی بەکڕێک و دەیان بەرنامەی تەلەفزیۆنی و کۆنفرانس دەبینین بە سپیکردنەوەی ڕووی ڕەشی دەوڵەت و ناسیۆنالیزم کە پێیان وایە ئەگەر دەرفەتیان پێ بدەن، ئەو ئەفسانەیانە دەتوانن دەوڵەت و نەتەوەی باشتر بئافرێنن!! ئەوە لەکاتێکدا وەک هۆزی ڕووناک دیارە کە دەوڵەتێکی کوردی ئەگەر ببێ، دەبێتە مورتەزەقەی هەزە ئیقلیمیەکان و دەندە بە تاکی کورد، چونکە ئۆوانەی دەوڵەتەکە دادەمەزرێنن، لە خەرئاوایەکان بئاقڵتر و دیموکراتتر نین. ئۆوان لە سەرەتادا بە ئەقڵیەتی میرنشینی

تانکار و ڕەگەزپەرستەکان و دوایی واتە لە سەدەی بیستەم حزبی سیاسی کوردیان دامەزراند.
ئەوە لە جیهاندا کەس ئەحمەقکانی وەک دۆناڵد ترامپ، بینیامین ناتانیاهو و بۆریس جۆنسۆن سەرکی بەهێزترین دەوڵەتی-نەتەوەیی جیهانن. پارتە ڕاسیستە دژەپەنابەرەکان دێنە سەر دەستەڵات و لای ئێمەش پارلمانتارە قەشمەرخانەو سوکترین/ئەحمەقترین دژگای دەوڵەتی-نەتەوەیی، کە کەسە ڕانتخەرەکان جێی تێدا دەگرن و داوا لە ژنە خەرلەخانەدیوکانی کورد دەکەن ژمارەی منداڵەکانیان بگەیەننە زیاتر لە پێنج منداڵ بە ئاوەی بەغدا پارەی زیاتریان بە بنەڕە.
ڕەنگبێ ئەجالان تاقە کوردێک بێ لەو لایەنە کەمەکێکی گەورەی پێشخستبێ لە پێناوی بەڕەکردنی قەیرانەکان کە قەیرانی شارستانی و سەرمایەدارین، بەڵام نە پکک، وە نە هێڤاڵانی هەنگاوێکی جدییان نەناوە. نەوەک بتوانیا بە جێبەجێکردنی بۆشکێی کەم لەو پارادێگمایە، بەڵکو بە تێگەیشتنیشی. لە غیابی ئاودا، تا ئێستاش سیستەمەکە حزبیە، "حزبیش کارستەیەکی دەوڵەتی-نەتەوەییە"، تا ئێستاش کولتووری مەکتەب سیاسی هەیە کە دەتوانێ دەستەڵاتی بەیاردان قەڵەخ بکات، توژێک بە بنەما بگرێ و توژێک پراوەز بکا یان هەرهیچ نەبێ کولتووری مەکتەب سیاسیەکان کە نوخبەیە، ناتوانێ دیموکرات بێ و لە هەمووی خراپتر تا ئیستا کوولتووری سیاسی و ڕەکخراوەیی ستالینیزم بەلاوە نەنراوە لە ئاستی کەسە باڵاکان و کادیرانی ناوەڕاستدا.
بە بەلاوەنانی ئاو قەیرانانە، پێویستە مرۆڤ لە سفرەوە دەستپێبکات و لە دەروازەیەکی دیکەوە تەماشای جیهان بکات. ئاو سیستەمەی جیهان، ئاو زانست/زانکۆی جیهان کە لژێرکاریگەری پارە/سەرمایەداری و لیبرالیزم دایە، لەگەڵ ئاو مژووە نوسراوە و خوێندەوە کەمەناسیە، وەڵامی قەناغەکە ناداتەوە.

٨/٤ داهاتوو دەبێتەوە … هیوا خۆشناو

چاوی تەواوی جیهان لە سەر کەبونەوەی حەوتووی داهاتووی نێوان ئەردۆغان و پوتینە کە بەیارە هەردولا دوابەیاری خۆیان لەسەر کەسی

سیستەمی بەرگری ئاسمانی ڕوسی ناسراو بە S400 بدەن. ئەردۆغان بەئەنقەست ئەو کێبڕکێیەی لەگەڵ پوتین خستە دوای هەڵبژاردنی شارەوانیەکانی تورکیا کە لە ٣١/٣/٢٠١٩ دا ئەنجامدراو، پارتی دادوگەشانەوە لە ٦ گەورەترین شاری تورکیا بە گشتی و ئەنکەرەی پایتەخت و ئستەنبوولی پایتەختی کولتوری/ئابووری تووشی دڵەڕاوکێ هات. هەنگبەو ناوبراو کاتی دانانی ئەو هێڕشە بە کێبڕکێکەی لەگەڵ پوتین لە ئاژەندای خۆی، بیری لەو دڵەڕاوکێیانە پشتشکێنە نەکردبێتەوە.

دوای ئەوەی ئەمڕۆ سەرۆک کۆماری تورکیا هەژدەب تەییپ ئەردۆغان لە نووژی هەینی هاتە دەرەوە لە لێدوانێکیدا "ئەردۆغانە ڕاستەقینەکەی" نیشاندەین و دەربارەی قەیرانی ئستەنبوول گوتی: "چاوەڕێی قسەی کۆتایی ئەنجومەنی باڵای هەڵبژاردنکان دەکەین، ئەوکاتە ئەگەر شتێک نەگۆڕا، قەناغی هەڵبژاردن بەسەرچوو و دادگاکان بڕیاردەکەینەوە".
ئەو گوتەیەی ئەردۆغان جگە لە توڕەیی و نەفرەت، بەهیوایی ناوبراوی لە دەکەوێتەوە کە ئەنجومەنی باڵای هەڵبژاردنکان ناتوانێ لە شارێکی گەورەی وەک ئستەنبوول بگوڕێ داخوازیەکانی ئاکپارتی ژمارەی دەنگەکان بگۆڕێ، لەکاتێکدا لایەنگرانی پارتی کۆماری بەرگریەکی زۆق و بەرچاو لە سندوقەکانی دەنگداندا دەکەن و لەسەر ئەو کیسانە دەخەون کە دەنگەکانیان تێدا کەکراونەتەوە، نەوەک لایەنگرانی ئاکپارتی گۆڕانکاری تێدا بکەن.
کۆواتە ئاکپارتی و ئەردۆغان بەتایبەتی وەزیری دارایی و زاوای ئەردۆغان بەڕات البیراک نایانهەوێ دەست لە ئستەنبوول هەڵگرن کە ناوەندێکی جیهانی ئیخوانەکانەو لەوێوە پشتگیری ئابووری، کولتووری و سیاسیەکانی ناوچەکە لە هەولێرەوە تا دەوحە، لە دەوحەوە تا لیبیا و لە تڕابلوسیشەوە تا سۆماڵ و ئریتیریا شەدەبنەوە. کۆواتە قەناغی قەیرانی ئستەنبوول بە ئاسانی چارەسەر نابێت و زەرکات دەخایەنێ تا تەقینەوەیەکی ئایینێ.

دوو ڕۆداوی گرینگ لە ئاراداین کە هەردوکیان هەم لەیەکتری جیاوازن و هەم پێوەندیان بەیەکەوە هەیە، ئەوانیش: هێرشی تورکیا و هێزە کۆنەکۆتنی ڕوسیا و تورکیا دەربارەی کێشەی سیستەمی بەرگری ئاسمانی ڕوسی لە لایەن ئەنکەرەوە، کە خەتی سورە لەلایەن ئەمریکا و ناتۆ، بابەتی دووەم جارێکی دیکە دەرکەوتنی گرینگی کێشەی کورد بەگشتی و بەتایبەتی لە سوریا کە گرێیەکی قووڵە لەناو چاوی ئەنکەرە، بەکو لەناو خودی تورکیا بەهۆی هێزی دەنگدەرانی لە هەڵبژاردنی دواییدا و ستراتیژی هەڵبژاردن.

□□ژی ٨/٤ ئ□ردۆغـــان ب□وپ□□ی لاوازیی□وە د□چ□ت□ ب□ردەم پـــوتین. ب□گومان ئ□ردۆغان□کی گ□شەگیرکراو ل□لای□ن ن□ت□، ئ□وروپا، ئ□مریکا و ل□ هەمـووی گرینگتـر ئ□ردۆغـان□کی د□□او ل□ هەڵبژاردن□کانـدا پارویە□کی چ□ور□ ب□ پوتین. پوتین و ئ□ران هەرچی ل□ د□ستیان ب□ ئ□یک□ن ب□ ئ□وەی هەرچـی زوە تورکیـا ل□ نـات□ بـت□ د□ر□وە. جـار□ نازانین ئایا ئ□ردۆغان ئ□و ب□یار□ م□ترسیدار□ د□دات یان ن□؟ ل□ دوای جـ□نگی جیهانیدا دامـزرێنـەری تورکیا "ک□مال ئ□تاتورک" هەمان یاری ئ□نجامدا وات□ کارتی س□قیـ□تی دژ ب□ خ□رئاوا ب□کارهـ□نا تا ئ□وە□□ژەی بو ب□ ئ□ندامی ن□ت□. ل□ر□دا پرسیار□ک□ ئ□وە□ ئایا ئ□ردۆغان ب□و ق□یرانە ئابووریەی تـ□یک□وتو□، ب□و شکستەی هەڵبژاردن و س□رن□ک□وتنی پ□□ژەکانی ل□ سوریا و گ□شەگیربوونی، د□توان□ هەمان □□□ی ئ□تاتورک ببین□ و ب□ س□لام□تی ل□نەوان یاریی□کانی S400 و F35 د□ربچ□؟

ل□ هەردو س□ر□وە ک□تایی ب□ خ□ون□کانی ئ□ردۆغان□وە هاتو□. وات□ ئ□گ□ر تورکیا ب□ر□ی ن□ت□ ب□جـ□□□، ئ□وا ق□یرانی ئابووری چ□تر د□بـت□وە، ک□شەی کـوردی ل□ ب□رانبـ□ردا ز□قتـر د□ک□نـ□وە و م□ترسـی ک□د□تایـ□ک ل□لای□ن سوپاشـ□وە دوورنیـ□.

هەرەها ئ□گ□ر تورکیا ل□ ب□یاری ک□ینی سیستـ□می ب□رگری ئاسمانی □وسـی پـ□شـ□مـان ب□ت□وە، بـاجـ□کەی ل□ ئیـدلیب، ع□فرین، الـبـاب و جـ□رابلـوس د□دات و □وسـیا ک□شەی کـوردی ب□رانبـ□ردا ب□کـار□نـ□. هەرەهـا ئ□ردۆغـان ئ□وە بـاش د□زان□ دوای ئ□و هەمـو لـ□دوان□ تونداندەی دژی ئ□مریکا و ئ□وروپا، دوای ئ□و هەمو شکستان□ جـ□گای جارانی ل□لای ن□ت□ و ئ□مریکا نام□ن□ ک□ پـ□شتر هەیبو.

با ب□تی دووەم ک□ پـ□یو□ندی ب□ □□□ی کورد هەیە□و ئ□ستا پارتی گ□لی ک□ماری ک□ ب□ د□نگ□کانی کورد ل□ ئ□نک□ر□، ئ□ستـ□نبوو□ و ئ□نتـ□یا س□رک□وتو□، □استـ□وخ□ ک□شەی کوردی خستـ□ت□ ناو □□ژەقی خ□ی. ئ□گ□رچی پارتی گ□لی ک□ماری پارتـ□کی سیستـ□م□ و ک□شەی کوردیش ب□رلـ□وەی ک□شەی حیزبـ□ک ب□، د□ب□ وەک ک□شەی سیستـ□می تورکیا ببیندر□، ب□□ام ل□ناو بنکەی ئ□و پارتـ□دا □□ژ ب□ □□ژ گرینگی کوردان د□ر□ک□و□. ئ□و پـــارتـ□ گ□یشتـ□ ئ□و ب□وایەی ک□ جگ□ل□وەی ب□ب□ کـــورد هیـــچ ق□یرانـ□ک چارەسـ□ر ناب□، هاوکات ب□ب□ پارتی دیموکراتی گ□لان و جـ□ماو□رەکەی، م□حا□□ چ□پی سیکـ□لار بگاتـ□ د□ستـ□□ات.

ب□ کورتی: ئ□گ□رچی تا ئ□ستاش ک□م□□ک ب□ربەست ل□ ب□ردەم کراوەیی و دیموکراسیدا هەن، ب□□ام تروسکایی□ک هەیە ب□ کرانەو گ□□انکاری ن□وەک ل□ ئاستی تورکیـادا ب□□کـو ل□ تـواوی نـاوچ□ک□. جـار□ بـا چاو□□ ب□ک□ین بزانین □□ژی ٨/٤ چی □ووئ□دا.

پۆست – ڕەفراندەم و قەناغی نوێ هیوا خۆشناو ...

ئیتر لەگەڵ ڕەفراندەمەکەی ٢٥ی سێپتامبەر، سەرجەم کەسوکاری ناسیۆنالیزمی کوردی کە خۆیان لە ئۆفسانە و حیکایەتەکانی کوردایەتی، موقەدەساتەکانی سەرکردەی شاخ و چەکدار، پێشمەرگە، دیوەخان و تا دەگاتە خوێنی دووەتی کوردی کەتاییان پێهات و چونە ناو مەزەخانە. ئەو مژووە زەری لەسەر گووترا و نووسرا، با کەمێك باسی داهاتوو، قەناغی نوێ بکەین.
ئاگەرچی ڕاژەهەاتی ناوەڕاست شوێنێک نیە، پێشهات، تیەر و پلانەکان وەک خۆیان لەسەر کاغەز جۆجۆ ببن، بەڵام سەرجەم ئاماژەکان نیشانمان ئەدەن کە لە داهاتوودا، شتێک بەناوی دیوەخانی سەرکردە نەخوێندەوارەکانی سەردەمی شاخ، ملیشیاکانی سەر بیرەنوێکان و سوپای "ئەم و ئەو"، موجازەفەکردن و مەرفینکردنی کەمەگەیەک لە ژەرناوی درێ و خوێنی دووەتی کوردی و ....هتد لە شانی سیاسەتی ئەمەدا جێگایان نابێتەوە.

قەناغی پۆست-ڕەفراندەم و پۆست-کوردایەتی

چەن لووتبەرزی و نائەقانیەتی ناسیۆنالیزمی ئەمانی دوێنێ لە کەسایەتی نازیەکان و ئەدەف هیتلەر دا تێکشکێندرا یان تووشی شکاندن کرا، ئەمەش نێتەوپەرستی نژادی و خەکی کوردی کە گوێشکەی بە ئاغا، شێخ و کۆخا کوردەکان و بنەماڵە خانەدانەکان دەگێتەوە و بەرژەوەندیەکانیان زەر جار لەناو باوەشی ئەو وەاتانەدا دەبینەوە کەلەسەر پاشخانی ئیمپراتەریەتیەکانی ڕاژەهەاتی ناوێندا دانیشتوون و هەرکەس دەتوانێ یاریان پێبکات، لە کەسایەتی بارزانی و کەمەک مەکتەب سیاسی پشتئەستوور بە فەلسەفەی کوردایەتی شاخ لەگەڵ دەنرێت.

بەڵام چەن ئەمانەکان وەک نێتەوێیەکی ئاقڵ، دوای کارساتەکانی جەنگی جیهانی یەکەم و دووەم کەتاییان پێنەهات و بەئەزموون وەرگرتن و بەڵاوانانی ناسیۆنالیزمی فاشی بوون بە یەکێک لە وەاتە هەرێ بەهەزەکانی جیهان و پێشەنگی ئارامی و یەکێتی ئەوروپای

دیموکراتی، دنیام ئاگر گلی کوردستانیش ئازموون لە بە ئاقیبەکانی کۆنفامی ئیدارەی کوردی لە ماوەی ٢٦ ساڵدا وەرگرت، ئەوا دەبێتە پێشەنگی ڕەژهەاتی ناوەاست.

قۆناغی نوێ و تێکۆشانی گەلانی کوردستان

لەبەر ئەو هەکارانەی سەرەوە، بزووتنەوەی سیاسی کوردایەتی هەروەکو سەدەی بیستەم شتێکی جیاوازتری لە "ڕاپەڕین، دانوستانی سەرشەانە و شکست" پێنەبوو. لە سەدەی ٢١مینیشدا بەهەی ڕزگارنەبوونی کورد بە گشتی و بزووتنەوەی سیاسی کورد لە باشوور لە ئاقیەتی کوردایەتی و سەرکردەی خاوەن پاشخانی چینی خانەدانەکانی کورد کە نەوەکو بەتەنیا نائاقانیەت، بەکو بەرژەوەندی بنەماڵە – خێڵی خۆی لە ژێردەمامکی نەتەوەیی حەشاردەوە، وەک کەتایی ئازموونەکانی کۆماری کورستان لە مهاباد، نسکۆی ١٩٧٥، ئەنفال و هەڵەبجە تا دەگاتە شکستەکەی ١٦ی ئۆکتۆبەر، جارێکی دیکە بەهیوایی باڵی بەسەر ئاسمانی کوردستاندا کێشاوە. دەبە ئەوە بزانین کە جیهانی ئەمڕۆ جیاوازە لەگەڵ سەردەتاکانی سەدەی بیستەم و شێوەی سارد. گەلانی کوردستانیش پێگە و هەزی خەیان بە گشتی لەدەست نەداوە. لە ڕۆژئاوای کوردستاندا کورد بە هاوپەیمانی لەگەڵ بەشێکی عەرەب و پێکهاتەکانی دیکەی ناوچەکە لەوپەڕی بەهێزیدایە.

وەاتانی قەوارەپارێزی وەک تورکیا و ئێران لە پێگەی خۆپاراستن دان و دەوەتی پشت ئەستوور بە ناسیونالیزم لە ڕەژهەاتی ناوەاستدا، هەڕەشەی لێناوچوونی لەسەرە. حکوومەتی عەبادی حکوومەتی شیعە و مەزهەبی نیە، بەکو حکوومەتی تەکنەکراتەکانی عەراقە. وەاتانی خۆرئاوا لە داهاتودا بە لاوازکردنی هەژموونی ئێران و تورکیا لە عەراق سوودی لەوەردەگرن. ئاگەر ئەمە تەزەک واقعبینانە بیرکەینەوە، هەست ئەکەین خۆرئاوا هەمان ئەو شانسەی دوای جەنگی جیهانی دووەم بە ئەمانیای دیموکراتی بەخشی، بەسەرکردایەتی عەبادی بە عەراقی نوێشی بەخشیووە، ئاگەر خەیان بەشایەنی ئەو شانسە بزانن. لە هەمان کاتدا نابە خەشباوەبین، تا ئێستاش لەناو کابینەکەی عەبادیدا، گەندەڵی، مەزهەبگەرایی، شۆڤێنیزمی عەرەبی، درێژە بە هەبوونی خۆی دەدات. ئەو حکومەتە کەمەک خاڵی لاوازی دیکەی هەیە، کە لە داهاتوودا خۆرئاوا نیگەران دەکات ئەویش بەردەوامیدانە بە ئاقڵی سێنترالیزم کە لەگەڵ تەکنیکەکانی بەڕێوەبەرایەتی سەردەمی گلۆبالیزم و نەوەی نوێ و ئابووری هاوچەرخ ناگونجێت.

بەکورتی: خەرئاوا کار بۆ بەرژەوەندیەکانی خۆی دەکات کە خۆی لە کەمپانیا فرۆکەگازییەکان و داهاتووی بازاڕی ئەوان دەبینێتەوە. دووەمتانی نێتۆیی هێزەهاتی ناوەڕاست دکتاتۆرن و لێژر هەڕەشەی لێناوچوون دان، کورد بە نەخشیەکانی ئۆقیەتی ناسیۆنالیزمی خۆ – خانەدان دەناسێنن و عێراقیش وەاتەکی نادیموکراتە لە سەنترالیزم و مەزهەبگەرایی ڕزگاری نەبووە.

گەلی کوردستان ئاگەر لە ناسیۆنالیزمی کوردایەتی ڕزگاری بێ، دەتوانێ درک بەو ڕاستیە بکات کە ئێستا سەردەمی دامەزراندنی دووەتی قەومی نیە، بەکو سەردەمی شێوەی ناسنامەکانە. کلتوورەکان، هەرەمەکان، زمان و زاراوەکان، ئایینەکان و… هتد، لێناو شەڕکی سەختدان بە بەدەستهێنانی مافی ناسنامە، کلتوور، بەشداریکردنی ڕاستەوخۆ لە سیاسەت/بەیار وەرگرتن و مافە ئابووریەکانیان. بە ئەمەش سەرکردایەتی کلاسیکی سەردەمی شاخ و کادیرانیان وەڕامی ئەو قۆناغە نادەنەوە و بزاڤی سیاسی نوێ یان تەوژمی دیموکراسی و گۆڕانکاری کە توانستی شێوەی شارستانی/دیموکراسی و ناسنامەکانی هەیە، جێگای ئەوان دەگرێتەوە. لە جیاتی دیوەخان و مەکتەب سیاسیەکان، پەرلەمان شێوەی یەکلاییکردنەوەی کێشەکان دەبینێت. لە جیاتی ئایدەلۆژیای نێتۆیی، مارکسیزم و مەزهەبگەرایی، ئۆقیەتێک شێوە دەبە کە هێگەر نەبە لە بنەوەوەتیکردنی سەرمایە و دیوارەکانی بازاڕی نێتۆیی تاڕانچی ئێستورتر نەکات.

گرینگ نیە ئێستا کە سوپای بەهێز، پارەی زەر و کە حاکمی جیوگرافیایەکی پان و بەرینە، ئەوەی گرینگە کام چین و توێژ ئەو تایبەتمەندیانەی سەرەوەی تێدایە، ئەو دەتوانێ ببێتە پێشەنگی عێراق و هێزەهاتی ناوەڕاست.

من هێست ئەکەم، سەرباری نیگەرانیەکانی خەرئاوا لە باشووری کوردستان، لە داهاتویەکی نزیکدا شێوەی پێشەنگایەتیکردنی شێوەی دیموکراسی بە گەلانی کوردستان دەبەخشرێتەوە و ئەبە خەمان بە ئەو قۆناغە ئامادە بکەین.

سەکوچکەی هەکەوتنی نەقشبەندی- شیعە و ئیخوانەکان دژ بە کورد هیوا خۆشناو …

لە ١٥ی مانگی ئەگوستی ئەمساڵدا بە جاری یەکەم سەرفەرمانداری ئێرانی محەمەد هوسێن باکری لە سەردانکەیدا بە ئەنکەرە چاوی بە سەرفەرمانداری سوپای تورکیا هولوسی ئاکار کەوت. ئەوەی تا ئێستا دەرکەوتوە ناوەڕۆکی سەردانەکە هاوکاری سەربازی نێوان هەردو وڵات لە ئاستی باڵادا لە سوریا و عێراقدا لەخۆدەگرێ!!. ماوەیەک بەر لە ئێستا تاڕادەیەک پاشان جێگری سەرۆکی پارتیش سەردانی ئێرانیان کردبو. دوای ئەو سەردانەشبو یەکێتی بە شێوەیەکی فەرمی هاتە ناو ڕەفەراندەم. ئەگەرچی هەردو وڵات دژ بە ڕەفەراندەم دەوەستنەوە، بەڵام پێ ئەچێ لە بنچینەدا وانبێ.
کێبونەوەی هەردو سوپاسالاردا، دوای ئەوە دێت کە لە ١ی مانگی مارتی ٢٠١٧ دا ئەردۆغان و ڕوحانی لە ژورێکی داخراودا لە میانەی کێبونەوەی ECO لە ئیسلامئاباد دا کێبونەوە.

ئیتر ڕۆژ بەڕۆژ شێ و ناکۆکیەکان و بڕەکان ئاشکرا دەبن. ئەمریکا و وڵاتانی پیشەسازی سورن لەسەر نەهێشتنی دەوڵەتی نەتەوەیی کلاسیکی و دوای ڕوخاندنی ئەو ڕژێمانە کە لە تونسەوە دەستی پێکرد و ئێستا وەستگەکە لە سوریایە، هەوڵ ئەدەن دەوڵەتی کراوتر کە هێشە نەبن لەسەر بازاڕی ئازاد و بنەودەوێکردنی سەرمایە سازبکەن. تا ئەو ساڵانەی دوایی سیستەمەکە بەو شێوەیە بو کە ئەمریکا پشتگیری لە تورکیایەکی بەهێز دەکرد بە ئەوەی باڵانسێک دژ بە سەفیەت و کەمۆنیزم ڕاگرێ. دوای نەمانی کەمۆنیزم، پشتگیری هاتنسەرکاری ئاک پارتی و گولەنیەکانیان کرد، کە پاشخانێ ئەدەلژیەکیان بریتیە لە سوننەی نەقشبەندی. ئامانج لەوەدا ئەوەبو تورکیا وەک مەدەلێکی ئیسلامی-لیبرال دژ بە ئەلقاعیدە پڕڕبەدەن، کە لە کۆتاییدا تورکیا ئەو چاوەڕوانیەی خەڵکاوای نەهێنایە دی و بەپێچەوانە هێسوکەوتی کرد.

لەو ماوەیەدا ئەمریکا و ئەوروپا جگە لە دەستگیرکردنی ئەجالان و بەتەڕیست ناساندنی پکک، چاویان لەسەرجەم کردارەکانی ئەنکەرە دژ بە کوردان پێشی. خەڵکاوا دژ بە کاریگەریەکانی ئەجالان و پکک، گرینگیەکی لەادەبەدەری بە باشووری دا. باشووری کوردستان لە جیاتی

وەامدانەوەی داخوازیەکانی سیستەمی وەسەنی ئەمریکا بۆ ڕاخستاندنی هەوەمرجی بازاڕی ئازاد، مافی مرۆڤ و مەدەنیکی دیموکراسی، خۆی خستۆ باوەشی ئێران و تورکیا لەلایەک و لەلایەکی دیکۆ سیستەمیکی ئۆپۆسیۆنی تاکانکاراری ئابووری، نادیموکراسی و گەندەڵی بەڕێوەبرد. هەوڵێر نەیتوانی مەدەنیک پێشبخات دژ بۆ ئیسلامی سیاسی تورندڕەو و دەوڵەتی ئێتنیکی دەستپێتیک کۆ ئاستەنگۆ لۆ بەرانبەر بازاڕی ئازد و کەمپانیا فرەگەزیەکان. ئەوۆ لۆ تێکشانیان دژ بۆ داعش و قەیرانی ئابووری زیاتر بەدەرکەوت. ئەمریکا هەستی بەوۆکرد کۆ پاشخانی شێخایەتی نەقشبەندێتی بارزانی و تاڕەبانی ڕەگاخکەرۆ بۆ ئەوەی لۆ باوەشی ئێران و تورکیا نەنێ دەرەوۆ. بۆیۆ لەوڕژانەدا پێتاگەن کەتایی بۆ یارمەتیۆ سەربازیەکانی بۆ پێشمەرگۆ هەنا.

لۆگەڵ سەرهەڵدانی بەهاری عەرەبیدا کۆ دواوەستگەکەی سوریا بو، وەاتانی ناوچەکۆ بەتەنیا بیریان لۆ بەرژەوەندی نەتەوەیی خۆیان کردەوۆ و گەورۆ دەستکانی خەرئاوا لۆ ناوچەکۆ هیچ هاوکاری و پێیوەندیەک نەما لۆگەڵ سەلەفی و ئیخوانەکاندا نێیکەن بۆ گۆیشتن بۆ ئامانجەکانیان. ئیتر ئەوان لەلایەک دیوارەکانی دەوڵەتی نەتەوەییان بۆ عەبای ڕەشی ئیخوانەکان قاییم دەکرد، لەلایەکی دیکۆ بۆ ئەنجامدانی ئەویەکۆ دژی سیاسەتی وەسەنی ئەمریکا واشینگتۆنیان بەچارۆ هەشتەوۆ، ئەوەش وایکردن ئۆباما پێنا بۆ ڕەکەوتن لۆگەڵ ئێران ببا.

لۆو سەروبەندانەدا هەزەکانی یەپگۆ بونۆ تاقۆ هیوایەک بۆ خەرئاوا کۆ پاشخانۆ ئەدەلەژیەکەیان ئەجالانیزم ۆ. ئەگەرچی بەچونەکانی ئەجالان لۆگەڵ شارستانیەتی ڕۆژئاوادا ناکۆکیش بۆ، لۆ بنچینەدا تاقۆ ڕەگایەکۆ بۆ گۆڕینی دەوڵەتی نەتەوەیی کلاسیک و دەستپێتی ڕۆژهەڵات. ئەجالانیش خاڵی لاوازی سیستەمی خەرئاوا دەزانۆ کۆ ناتوانۆ خۆی لۆ بەرانبەر شاڵاوی بزووتنەوۆ کۆمەڵایەتیۆ پشکەوتوەکان بگرۆ و ناچارۆ لۆ کەتایدا سیاسەتێکی پراگماتیستی پەیڕەو بکات و خۆی لۆگەڵیاندا بگونجێنۆ. ئەجالان لۆو یەک دو ساڵانەی دوایدا کۆ باوەڕی بۆ چارەسەری ئاشتیانە لۆگەڵ تورکیا نەما، لۆ زیندانداا هەوڵی سازشکی کاتیدا تاکو ئەنکەرۆ دەرگای ئیمرالی لەسەر بکاتەوۆ و لۆ ڕەگای نامکانیەوۆ "پ ک ک"یەکی پاشخان لۆ تەکنیکی نەتەوەیی و لۆژیکاریگەری ڕەکخراوی لینینیستی کۆ پێبوو لۆ کۆشەی ناوخۆیی، قەیران و سەرلەشێواوی سیاسی، بگەڕێ بۆ بزووتنەوەیەکی کۆمەڵایەتی بەرفراوان کۆ سنورەکانی ئێتنیک و نەتەوەی کلاسیکی دەربازدەکات.

ئەستا بە هەریەکە لە ئێران و تورکیا کە دو وڵاتی زلهێزی ناوچەکەو ستاتەپارێزن، جگە لە سازان دژ بەو هەڕەشەییەی کوردکە بەتە سیستەم لە ڕۆژئاوا و خەریکە پێل بە بەشکانی دیکە داو، هیچ چارەیەکیان نەماو. بەرەیەکی ئاشکرای شیعەکان-ئیخوانیەکان و نەقشبەندیەکان بەڕەوەیە دژ بە کورد لە ڕۆژئاوا.

پەشتر دوای ڕوخانی سەڤیەت و شەڕی کوەت چەن بارزانی و تاڵەبانی بە مانەوی هەوەسی شەخایەتی خەیان ئامادەبوون هەرەمەکی فەدرالی چەواشە دژ بە بەشکانی کوردستان و لە خزمەتی ئێران و تورکیا دا بەکاربەنن، ئەوەکەش بەهەی پاشخانە نەقشبەندیەکیان کە ئایدیەلۆژیای چینی سەرووی نەکەری کوردانە، بە ئاگایانەوە بە یان بە ئاگایانە کەوتونەتە ناو داوی ئێران وتورکیا.

خەشبەختانە ئەو ڕەکەکوتنە سەربازییەی ١٥ی ئۆگوستی نەوان تەهران و ئەنکەرە لە ماوەیەکی درێژدا دژ بە بەرژەوەندیەکانی ڕوسیا ئەشکەتەو. ڕەکەکوتنی گازی نەوان هەردو ووڵات، کە بە ١٥٠ ساە ئیمزاکراو، فرۆشتنی گازی ڕوسیا بە تورکیا ڕادگرەت و هەربەیەشە پەموایە ڕوسیا لە ماوەیەکی کورتدا دژ بەو ڕەکەکوتنە سەربازی و ئابووریەی سەکوچکەی شیعە-ئیخوان-نەقشبەندیەکان دەبەتەو کە بەسەرکایەتی ئێران، تورکیا و قەتەر و کوردە نەقشبەندیەکانیش تێیو گەاون ئەنجام دەدرە.

پەویستە نیشتیمانپەروەرانی کورد لەناو هەردو پارتدا، ئەو یەکە بەجدی وەرگرن و ئەو پیلان و گەمەیەی کە تێیکەتوون پوچەکەنەو. دەوڵەت و ڕەفرانسەدەمی چەواشە، جگە لەوەی بەشکە لەو پیلانەی نەقشبەندیەکان، هاوکات دژ بە سیستەمی سیاسەتی نەودەوڵەتیە. ئەبە کوردی دەمارەپ، واقعیانە سیاسەت بکات و لەو بگەن کە ئەمریکا و خەرئاوا ئەستا لایەنگری پارچەکردنی عەراق نین، بەکو عەراق وەک مەدەلەکی شیعەی پشکەوتو و نیمچە کراو لە داهاتودا دژ بە ئێران بەکاردەنن. بەام لە سوریادا ئەگەر لە شەوەی دەوڵەتیش نەبە، ئەوا شتەکی لەوبابەتە چاوەوانکراو و وڵاتانی پیشەسازی پشتگیری لە دەکەن.

ستراتیژی نوێی ڕوسیا، هێڵەکانی ناوەڕاست و کوردستان … هیوا خۆشناو

دوای ئاشکرابونی کۆدەکانی ستراتیژی ئەمریکا بۆ سەرکایەتی ئیدارەی دۆناڵد ترامپ، ڕوسیا بۆ هاوبەشی لەگەڵ چین و ئێران نەخشەیەکی ستراتیژی نوێ لە هێڵەکانی ناوەڕاست، قەفقاسیا و کوردستان "پەیمانی گواستنەوەی نێوت" جێبەجێ دەکات.
ترامپ لە ئیدارەکانی دیکەی بەر لە خۆی زیاتر کار بۆ مانەوەی سیستەمی تاکجەمسەری جیهان دەکات، لە بەرانبەردا ڕوسیا بۆ هاوکاری ئێران و چین هەرچی لە توانایاندایە دەیخەنە گەڕ بۆ یەکگرتن و بەهێزکردنی یەکێتی "ئۆفراسیا".

چین لە هێگای پەڕەی "یەک کەمەر یەک هێگا" کە یەک ترلیۆن دۆلاری تێدەچێ، مەسکۆ لە هێگای پەڕەی ئابوری ئۆفراسیا لەگەڵ وڵاتانی سۆفیەتی جاران و ئێرانیش لە هێگای سەربازی و کردارێوە کار بۆ یەکێتی ئۆفراسیا دەکەن کە پەڕەیەکە بۆ ژیاندنەوەی سیستەمی جیهانی دوجەمسەری.

هێڵەکانی دوور و ئۆفریقا

سەردانەکەی ئەو دواییەی دۆناڵد ترامپ بۆ سعودیە، نیشانی ئەدات ئەمریکا جارێکی دیکە پشتی بە ماکینەی وەهابیەکان بە کنتڕۆڵکردنی کەندا و تا دەگاتە ئۆفریقا. ترامپ گوشارەکانی بۆ سەر قەتەر چڕتر ئەکاتەوە تاکو کۆتایی بە ماکینەی پڕوپاگەندەکانی ئیسلامی ڕادیکاڵ بێنێ لەناوچەکە.
لە بەرانبەر ئەو هەوڵەی ئەمریکا، ڕوسیا بۆ سەرکایەتی پوتین کار لەسەر خاڵە لاوازەکانی هێزەکانی ناوچەکە دەکات و بەر لەهەمویان پەنای بۆ میسڕ برد.
دوای کۆدەتایەکەی سیسی بەسەر ئیخوان موسلیمیندا کە لە لایەن وەهابیەکانی کەنداو و تورکیا قورمیش ئەکرا، حکومەتی میسڕ بە ناچاری پەیمانی کایڕۆی چەکی قورسی لەگەڵ مۆسکۆ ئیمزاکرد. هاوکات بە ئەوەی قاهیرە ناچاری ملشۆڕکردن بۆ سعودیە نەبێ، سیسی بەیاری سازکردنی دیالۆگێکی بەرهەمهێنانی نوکلێری دا و کایڕۆی نەوتی سعودیەی کەمکردەوە.

قەفقاسیا و ئاسیای ناوەڕاست

هەرسێ وڵات لەو گرێشتوون ئەمریکا هەر کاتێک بیەوێ لە ڕێگای نائارامی ئەفغانستان و پاکستان دەتوانێ تەواوی ناوچەکە توشی شڵەژان بکات و ئەوەش کاریگەری لەسەریان سازدکات و پێڕۆژە ئابوریەکانیان پێک دەخات. حکومەتی پەکین لەو ساڵەدا هەرچی لەدەستی هات بۆ ئەوەی لە نێوان کابول و ئیسلامئاباددا کارێکی نەخوازراو ڕوونەدات ئەنجامی دا. کۆمپانیا چینیەکان لە پاکستان کاراتر دەبن و لەو ماوەیەدا شەڕی پاسەوانانی سنورەکانی هەردو وڵات ڕاگیراوە.

شەڕی قەرەباغ کە ساڵی پار لە نێوان ئازەربەجان و ئەرمەنیا ڕویدا، بەهاركاری ڕوسیا و چین کۆتایی پێهات. ئێستا ڕوسیا لە هەرێمەکە ڕاستەوخۆ هاوپەیمانێکی پتەوی سەربازی-ئابوری لەگەڵ هەریەکە لە (ئێران، چین، سوریا، کازاکستان، تاجیکستان و کرغزستان) ئەنجام ئەدات. پەیمانی فرەشتنی چەک لەگەڵ هەریەکە لە (هیند، میسر و پاکستان) ئەنجامداوە.
پێڕۆژەی ئەفراسیا بە سەرکردایەتی (ڕوسیا، چین و ئێران) کە شیمانە ئەکرێ ١٠ ساڵی دیکە تەواو بکرێ، بەهەی شۆڕشە ستراتیژیەکەی "یەکێتی نێوان ئاسیا و ئەوروپا" کە پەیوەندی زەوی و زەریای بە هەرچوار دەوری جیهانەوەیە، گەورەترین هێشایە بە سەر ستراتیژی ئەمریکا و سیستەمی جیهانی تاکجەمسەری.
ڕژهەڵاتی ناوەڕاست و کوردستان لە نێوان بەرداشی ستراتیژی ئەمریکا و ڕوسیادا
شەڕی بەوکالەت لە ڕژهەڵاتی ناوەڕاستدا لە قۆناغی سێیەم دایە.

قۆناغی یەکەم: ڕوخاندنی ژمارە دیکتاتۆرەکانی تونس و مسر بوون. لە هەردو وڵاتدا خێرێک ئاگاداری یارییەکانی پشت پەردە نەبوو و نەیاندەزانی وڵاتانی ناوچەکە چۆن ڕاپەڕینی خوێندکاران ئاگوازنەوە بۆ شەڕی وهابیەکان و حکومەتە دکتاتۆرەکان. بۆیە لە مسر و تونس بەهەی بەشداری ژمارەیەکی زۆر لە خێرێک، هەردو ژەم ڕوخان.
قۆناغی دووەم: لە لیبیا و بەتایبەتی سوریادا خێرێک کەمتر بەشداریان لە ئینتیفازەکاندا کرد. لیبیا بەهەی بەخاوەنی ڕوخا، بەنام پیلاندەڕەکان سەرنەکەوتن و ئێستاش لیبیا دابەشبوو بەسەر دەیان گروپی تیرۆریستی کۆنتڕۆڵنەکراو. شەڕشی ئیخوانەکان لە میسر شکێش و پاشان کودەتای بەسەردا کرا. تونس لە مەترسی دایە. شەڕی سوریا و یەمەن هەرگیز سەرکەوتو نەبو، بەڵکو بو بە بەڵا بەسەر پیلاندانەڕان و تەواوی ناوچەکەو جیهان.

قناغی سەیم: ئیتر لەو قناغەدا تەواوی جیهان گەیشتە ئەو بڕوایە کە دەبێ کۆتایی بەو قەیرانەدا بهێنن بەهەر هەرکەسێک دەیهەوێ بەشی شەڕی بکەوێت لە داهاتوی ناوچەکەدا. ئێستا شەڕکەشەی لەناوبردنی تەڕار نیە، بەڵکو شەڕی دابەشکردنی ناوچەکەیە لە پاش تەڕار و قەیرانەکاندا.
جیاوازی قناغی سەیم لەگەڵ یەکەم و دووەمدا ئەوەیە کە چیتر کەسانێک شەڕ بەوەکالەت ناکەن، بەڵکو زلهێزەکان بە سوپای خەیانەوە دەنێ مەیدانەکەو لە جوگرافیایەکی بچوکدا ڕوبەڕوی یەکتری دەبنەوە. ئێستا بەتەنیا لە بەشێکی بچوکی خاکی سوریادا، سوپای، ڕوسیا، ئەمریکا، ئێران و تورکیا ئامادەن. چوار وڵاتی زلهێز و چوار سوپای بەهێزی جیهان لەبەرانبەر یەکتریدا دانیشتون. ئەگەری زۆر هێزەکان ماوەیەک شەڕی یەکتری بکەن، بە بەوای من ئیدارەی نوێی ئەمریکا و تەنانەت ڕوسیاش ئامادە نین ئابووری خەیان بخەنە مەترسی و شەڕکی دوور و درێژ بەرپا بکەن. لە خراپترین حاڵەتدا، هێزەکان پەلاماری یەکتری دەدەن و دوایی لەسەر مێز کۆدەبنەوە. واتە هێزەکان سنور بە یەکتری دادەنێن و هەرشی بچوک دەکەنە سەر یەکتری، نمونە: "خستنە خوارەوەی فڕۆکەی ڕوسیا لەلایەن تورکیا و بە هەمان شێوە هەرشی فڕۆکە ڕوسیەکان بە سەر سوپای تورکیا لە ناوچەی الباب کە لە کۆتاییدا هەردووکیان ڕایانگەیاند هەرشەکان بە ئەنقەست ئەنجام نەدراون".

شەڕی ئووجاری قناغی سێیەم، بە ئەوە نیە کە حکومەتی فلان و ... دەوخەنێ، بەڵکو بە ئەوەیە کە لە ناوچەکەدا دەمێنێتەوە و کە دەردەکەڕ. لەو بوارەیەوە پێئچە کارتی ئێران لە ئەوانی دیکە بەهێزتر بێ. ئێران چەن توانی دوای ڕوخانی سەددام، ئەمریکیەکان ناچار بکات لە عێراق بچنە دەرەوە، لە داهاتودا بەهاوپەیمانێتی لەگەڵ چەند هێزێکی دیکە "تەنانەت هێزە سونیەکانیش" و حیزب اللە، دەتوانێ سوپای ئەمریکا لە سوریا تەنگەتاو بکات. ئەو ئەگەرە لە بەرانبەر سوپای ڕوسیاشدا لە ئارادایە وەک ئەوەی لە ئەفغانستاندا هێزە جیهادیەکان دژ بە سوپای سۆڤیەت ئەنجامیاندا. ئێران و تورکیا دو هێزی گەورەی ناوچەکەن. ئێستا ئەمریکا و ڕوسیا هەست بەوە دەکەن و هەوە ئەدەن بە شێوەیەکی دیکە لە ناوچەکەدا بمێننەوە نەوەک بە شێوەی ئەفغانستان و عێراقی دوای سەددام.

ئێستا تورکیای ئەردەغان باوەڕی جارانی نەماوە بەوەی کە کولتور و ناسنامەکان بتوانن سازش بکەن. ئەردەغان بە ناسنامەی تەسەوبی ئیسلامی سونی، خەیاڵی گەلانەوە بە ٤٥٠ ساڵ بەر لە ئێستای هەیە.

تاقە لایەنێک بە بەوای خۆرئاوا ڕۆگری لە پڕۆژەی عوسمانیزمی ئەردۆغان بگرە کوردە، هەبونی ئەمریکا لە ڕۆژئاواو پچەککردنی کوردانی ئەو بە ئەو مەبەستەیە. من پەموابە ئەمریکا و ئەوروپا ئامادەن لەگەڵ تورکیا هاوپەیمانیەکیان نوێ بکەنەوە بەڵام بە مەرجێک ئەردۆغان و تورکیا دەستبەرداری پڕۆژەی عوسمانیزمی ببن و دەستوەرنەدەنە ئەو ناوچانەی کە بە گواستنەوەی گاز و نەوت گرینگن، بەڵام وادیارە ئەنکەرە ئامادە نیە دەست لەو ئامانجانەی هەڵگرە.
ئیدارەی پوتین تا ئێستاش هەوڵ ئەدات کورد و حکومەتی سوریا سازش بکەن، بەڵام دو خاڵ بەڵای بەعسیە ناسیونالیستیەکانی سوریا زۆر هەستیارن؛ یەکەمیان نابە هەزەکی بیانی دەستوری بنچینەیی سوریا دیاری بکات. دووەم نابە بەهیچ شێوەیەک لە دەستوری سوریادا پێگەی کورد وەک فەدرالی یان کنفەدرالی دیاری بکرە. ئێستا ڕوسیا بە ئەمریکیەکان دەڵێ: "ئەگەر ئەو هەز لە ناوچەکانی تری ڕۆژئاوا ئۆجولەنن، منیش هەز لە عەفرین و مەنبەج دەجولێنم و کوردی سوریا بەتەنیا هی ئەو نین".

ڕۆککەوتنی ئەو دواییەی کەمپانیای ڕۆسنەفتی ڕوسی لەگەڵ حکومەتی بارزانی بەشکە لەو ستراتیژیەی ڕوسیا لە ناوچەکە. ڕوسیا خاڵە لاوازەکانی حکومەتی بارزانی وەک پڕاوێزکردنی لەلای بەغدا، نەمانی گرینگی جارانی بە ئەمریکا و دیان کەشی ناوخەیی دەزانە. ڕەنگبە ئێران و تورکیا ئاگاداری ئەو ڕۆککەوتنە بن بە ئەوەی لە داهاتودا هەرەم بەتەنیا پابەند نابە بە بڕژەوەندیەکانی ئەمریکاوە. ڕەنگبە ئەو ڕۆککەوتنی دیکەی بەدوادابێت. بەڵام ئەوانە هەر هەمویان لە داهاتودا ڕوداوی گرینگتر لەگەڵ خیاندا دێنن و ئاراستەکەی بە کوە دەگات دیارنیە.

بەملەرزەی دوفراندوم لە کەشکی سۆتان نزیک دەبێتەوە؟ … هیوا

خۆشناو

کەمتر لە دوو حەوتو کاتمان لەبەردەستدا ماوە بۆ ئەنجامدانی هەڵبژاردنی گشتیی دەستوری تورکیا لە پارلمانەوە بۆ سەرکایەتی، کە دەستکاتی زیاتر دەدات بە ئەردۆغان و دەیپارێزێ لە لێپێچینەوە یاساییەکان).

هەوڵ و ئاشکراکردنی ئامارە سەربەخۆکانی ئەو چوار هەڵژێی دوایی، نیشانمان ئەدات کە لە ١٦ی ئەو مانگەدا، بەملاڕزێیەکی توند بە ئاراستەی کەشکی سوپەتانەکەی ئەنکەرە بەرەوپێ. ئەگەر لەو ماوە کورتەدا، ئۆپۆزیسیۆن، پارتە چەپ و سیکۆلارەکان لەگەڵ ئیسلامیەکانی دژ بە ئەردۆغان بەردەوام بن لەسەر هەڵمەتی (نەخشەر)، ئەوا دەکرێ بەرەی نەتەوەپەرستی و کۆنسەرڤاتیڤی تورک کە خەیان لە (ئاک پارتی و مەهەپە "پارتی نەتەوەپەرستی تورک") ئەبینەوە مسۆگەر.

بەرلەوەی بچینە بەیار بدەین با سەیری ئامارەکان بکەین:

کەمپانیای سەناری تایبەت بە ئامارەکانی هەڵبژاردن کە بە گرینگترین و جێی باوەڕترین کەمپانیا دەزاندرێ: نەخشەر بە گەینی دەستور % ٥١،٠٢ بەڵام بە گەینی دەستور %٤٨،٨

دەزگای لێکۆڵینەوەی گەزیجی: ژمارەی ئەوانەی تا ئێستا بەیاریان نەداوە و نزیکی دەنگی نەخشەرن ئەگاتە %٦،٨. لە % ٥٢.٦ی ئەوانەی دەنگ بە پەڕۆکەی ئاک پارتی دەدەن، ئاگایان لە ناوەڕۆکی پەڕۆکە نیە.

دەزگای لێکۆڵینەوەی ئەقراسیا: دەنگی نەخشەر ٥٥.٥٣. دەنگی بەڵێ ٤٤.٤٧

کەمپانیاکانی نزیک لە ئاک پارتی: هەشیاری بەرزبوونەوەی دەنگی نەخشەر دەدەن لە %٤٥ ەوە بە %٤٧. ئەوان پێیان وایە لەناو ئاک پارتیدا خاوەنی دەنگی نەخشەر زۆرن، بەڵام خەیان ئاشکرا ناکەن!!.

ئەحمەد یلدرمی سەرکی گروپی HDP لە پارلمانی تورکیا، لە لەدوانکیدا بە سایتی سەربەخۆی T24 دا : (تا ئێستا هیچ ئامارکمان نەبینیوە کە نیشانی بدات هەڵژێی دەنگدەران بە "بەڵێ" دەگاتە %٤٠). ناوبراو پێیوایە سەرباری هەوشی دژوار، سانسەری مەدیاکان و گوشار لەسەر سیاسیەکان لە زیندانەکاندا، ٨ی مارس و نەورۆز نیشانیدا کە تورکیا بە گشتی و کورد بەتایبەتی سەری خۆی بە سیاسەتی ئاک پارتی نەنواندوە و بەپێچەوانەوە بە بەیارە بە گەیشتن بە سەرکەوتن.

نوسەری بەناوودەنگی هەڵژنامەی یەنی چاغی تورکیا یاقوز سەلیم

دەمیراغ لە بابەتکیدا بە سەردەری (با هیچ کەسەک ئانچەکە ئاگەرهاتو دەنگی نەخەر بە گەینی سیستەم لە ئەفراندومدا بگاتە لە ٦٠%). ناوبراو باس لەو ئامارانە دەکات کە لە مانگی ئابردودا ئاگەیەندرابون و بەپەی ئەوە ئەژەی کەسانی بە بەیار دەگەیشتە لە ٢٠%. نوسەر پەیوایە بەپەی دوا ئاماری دەزگای سەنار، ئەو ئەژەیە ئەستا لەبەرژەوەندی لایەنی "نەخەر"دابەزیوە بە لە ١٣%. نوسەر کە ئەزمونەکی زەری هەیە لە هەبژاردنەکانی تورکیادا، پەیوایە ئەنجامی کەتایی هەر هەبژاردنەک شارە گەورەکان دیاری دەکەن و لە ئەستاشدا لە شارەکانی وەک ئەستەنبوە و ئەنکارا دا، دەنگی "نەخەر" بەچەند پوانەک لە دەنگی "بەەە" زیاترە. هەروەها ئەو ئەژەیە "نەخەر" لە سەیەمین شاری گەورەی تورکیا (ئیزمیر) زەر زیاترە. ناوبراو باسی سەردانی ئەجەب تەیب ئەردەغان کە لە ئەژانی دواییدا بە خیوەتەکانی خاوەنی دەنگی "نەخەر" ئەنجامیدا دەکات و ئەە: (سەردانی ئەردەغان و پاانەوە و پرسیاری وەک:چیتان دەوە؟ چیتان ویستوە من بەتانم ئەنجام نەدابە؟ بەچارەیی و لاوازی ئەو نیشان دەدات).

ئەگەرچی لە ماوەی یەک سااەدا ئەردەغان و ئاک پارتی توانیان ژمارەیەکی زەر دەزگای دەوەت کەنترو بکەن و ژمارەیەکی زەریش لە دامودەزگا و کەس و گروپە نەیارەکانیان لە کار دورخستنەوە و خستنە زیندانەکان، بەەام تا ئەستاش جگە لە پلیس ژمارەیەکی زەر لە دامودەزگا حکومی و نیمچە حکومیەکان وەک زانکەکان، کەرتی تایبەت و کەمپانیا بازرگانیەکان، کەرتی کشتوکاە و گەشتیاری لە سیاسەتی ئاک پارتی ئازی نین و بەو شەویە جیاوازیەکی ئەوتە لە نەوان بەرەی "نەخەر" و "بەەە" دا نیە. لە ئەژانی دواییدا هەست ئەکرە، دەنگی بەەە بەهەی هەوەستەکانی ئەوروپا دژ بە ئاک پارتی و ئەردەغان، هەوەستی ئەمریکا و ئوسیا دژ بە تورکیا و گەشەگیرکردنی لە باکوری سوریادا، لەگەە پوکاندنەوەی ئابووری وەاتەک، لە کەمیدابە. پەشبینی ئەکرە، کوردان بتوانن ئەنجامی ئەو ئەفراندومە یەکلایی بکەنەوەو ئەستاکە چاوی هەردو لایەن لەسەر کوردانە.
بەپەی بەشەکی زەر لە ئامارەکان، لەناو پارتی نەتەوەیی تورکیادا "مەهەپە" کە هاوپەیمانی ئاک پارتین بە دەنگی "بەەە" ٣/١ی ئەندامان دەنگ بە "نەخەر" دەدەن.

لە ١٦/٤/٢٠١٧ دا لە تەواوی تورکیادا ئەفراندومی سەبارەت بە پاکەتە ١٨ خاەیەکەی ئاک پارتی ئەنجام دەدرە کە بریتیە لە گەینی دەستوری تورکیا لە پارلمانەوە بە (سیستەمی تاکە کەس) one-man-

Checks و کەمکردنەوەی سیستەمی چاودێری و هاوسەنگکردن rule system and balances. ئەگەرچی پێشبینی ئەکرا، دەنگی بەڵێ بە گۆڕینی دەستوری تورکیا بەسەر دەنگی نەخێردا زاڵببێ، بەڵام کەمێک هەکار کە بەرەکی تورکیا و ئاک پارتیان گرتوە دەنگبەڵ کاریگەری خراپی بەسەر کەمپەینی کەنسەرڤاتیڤی تورکیادا کردبێ، لەوانە: تەکچونی باری دەرونی سوپای تورکیا دوای کەوتا شکستخواردوەکەی هاوینی ساڵی ڕابردو، سنوردارکردن و کۆتایی پێهێنانی ئۆپەراسیۆنی قەرەغانی فورات لە سوریا لە لایەن ڕوسیا، ئێران و ئەمریکا. ڕێگانەدان بە بەشداریکردنی تورکیا لە ڕزگارکردنی ڕەقە، هەوڵدەستی ئەورووپا، پارلمانی یەکێتی ئەورووپا و لە هەمووشی گرینگتر، گرژی دیبلۆماسی نێوان هەندا-ئەڵمانیا و تورکیا.

زەر سەختە لەماوەیەکی کورتدا، پچڕانی پەیوەندی نێوان ئانکەرە و خۆرئاوا، بەتایبەتی یەکێتی ئەورووپا ئاسایی ببێتەوە. ئەگەر دەنگی بەڵێ لە ڕەفراندومی دا سەرکەوت، ئەوا پەیوەندیەکانی نێوان تورکیا و جیهانی دەرەوە لە ئاستی ئێستا خراپتر دەبن. ئەگەر دەنگی "نا" سەرکەوتنی بەدەستهێنا، ئەوکاتە قەیرانەکان قوڵتر دەبنەوە و ڕەنگبە لە بەشایی سیاسیدا پارلمان داوای هەڵبژاردنی پێشوەخت بکات.

http://carnegieeurope.eu/strategiceurope/68400
http://www.eurasiareview.com/07032017-turkeys-critical-constitutional-referendum-analysis/
http://www.cumhuriyet.com.tr/koseyazisi/709750/Secimin_kaderini_Kurtler_belirleyecek.html

CHP'li Tekin'in iddiası: 'Hayır'ın yüzde 63'ün altına düşmesi mümkün değil

http://t24.com.tr/haber/referandumda-hayir-oylarinin-orani-yuzde-60i-gecerse-kimse-sasirmasin,396514

لە هاوڕێکەی داوودئۆغلۆ وەڤربین! ... هیوا خۆشناو

ئەتیەن ماهچوپیان نوسەر و سیاسەتمەداری بەناگەز ئەرمەنی هاوڕێکاری سەرۆکی داوودئەحمەد ئۆغلوی سەرۆک وەزیرانی پێشوی حکومەتی تورکیا بو، کە سەرکوزیرەکەی ئاوای لە دەستی هات دژ بە گەلی کورد ئەنجامی داو دوایی وازی لە کورسیەکەی هێنا.
ناوبراو لە دوا نوسینی خۆیدا لە ڕۆژنامەی "ئیلکە هابەر"ی نزیک پارتی دادو گەشەپێدانی دەستوورداتداری تورکیا ڕەکەکوتنی ١٧/٣/٢٠١٧ دا، بابەتێکی زۆر سەرجەاکێشی بەناوی PYD'nin sırrı واتە "نهێنیەکانی PYD " باوکردەتەوە. هەرچەندە ئەو نوسەرە سیاسیە بە ئەزمونە سەزێکی بە کەشەی کورد نیە، بەڵام بەهەی بابەتیبوونی نوسینەکەی لە هەندێک بواردا، بەپێویستم زانی بەشێکی وەرگەڕمە سەر زمانی کوردی یان بیخەمە بەر دەست خوێنەران. بەگومان هەندێک بابەت کە ناوبراو باسی کردونە جێگای سەرنج و تەماننن:
– لە سەرەتای بابەتەکەدا نوسەر سەرنج ڕادەکێشێتە سەر سەردانەکەی دوایی ئەردەغان بۆ مۆسکۆ کە داوای داخستنی بیرەی پارتی یەکێتی دیموکراتی PYDی کردبو و پێیوایە هەوڵستەکەی مۆسکۆ کە گوێی لە داواکاریەکەی ئەردەغان نەگرت، کارێکی چاوەڕوانکراوبو و لەو ماوەیەی ڕابوردودا، ئەمە بوینە شاهێدی زۆر هەوەی وای تورکیا بەڵام هیچ کامێکیان ئەنجامیان نەبو. نوسەر ئەڵێ: "جگە لەوە بەپێچەوانەی داواکاریەکانی تورکیا، ئەمریکا هاوکاریە سەربازیەکانی وەک گەیاندنی چەکوتەقەمەنی و تیمی تایبەتی مەشقوڕاهێنان بۆ هێزەکانی سوریای دیموکراتی کە بە دەستپێشخەری پێیەدە سازکراوە زیاتر کردوە، هەوسیاش بەردەوامە لە هاوکاریە سەربازی و سیاسیەکانی لەگەڵ ئەو پارتە و هیچ کەشێیکی لەگەڵ ئەو پارتە نیە کە درێژکراوەی PKK یە و سیستەمی سیاسی و ئیداری خۆی لە باکوری سوریا دامەزراندوە. ئیمە ناچارین تەسلیمی ئەو واقیعە ببین کە PYD لە پێیوەندیە تاکتیکیەکانی لەگەڵ ژەمی ئەسەد سەرکەوتو بوە و لەگەڵ ئەرانیش شتەکیان پێ ئەدات و شتەکیان لێ ئەستێنێ. توانیمان لە سەرەتاکانی ساڵانی ٢٠٠٠ پکک و کوردانی سوریا ناچاری پاشەکشە بکەین، بەڵام لە ڕۆژی ئەوەڕدا سەرباری ئەوەی تورکیا ئامادەیە زۆر شت بکاتە قوربانی بۆ ئەوەی هەنگاو بۆ دواوە بۆ PKK بنێ سودی نیە.

– ناوبراو لە بەشکی دیکەی نوسینەکەیدا باس لە پەیوەندیەکانی ئێران و پکک دەکات و بانگەشە دەکات کە کوردەکانی نزیک لە بارزانی زۆر هەوڵیاندا شەڕ دژ بە ئێران ئەنجام بدەن، بەڵام پکک ئەو هەوڵەی ئەوانی مایپوچ کردووە. هەروەکا ماهچوپیان قسەی سەرجەم مەدیاکانی ئاک پارتی و نزیک لەئەو بەاودەکاتوە و بانگەشەی پشێلکردنی مافی مرۆڤ دەکات لە لایەن PYD و پەیوایە کەمێگەی نەودەوەتی سەرجەم پشێلکاریەکان دەبینن، بەڵام مافی مرۆڤ لە سوریا لە پلانی یەکەمدا نیە.
لە کۆتایی بابەتەکەیدا ئەتیەن ماهچوپیان لە پێنج خاڵدا هەکاری پشتگیری خۆرئاوا و ئەمریکا بە ڕۆژئاوا ووندەکاتوە کە ئەمانەن:
١- بە ئەوەی PYD بەتەواوی نەچێتە ناو باوەشی ڕوسیا، ئەمریکا ئامادەیە پشتگیری لە بکات.

٢- جگە لەوەی PYD لە سوریا زەمینەی هەڕەکی سیاسی لەباری تەدا بەدی ئەکرێ، هاوکات هەڕەکی سەربازی پتەوە. هەڕە سەربازیەکانی ئەو ڕێکخراوە لەلایەک لە خەڵکی ناوچەکە پێکهاتون، لە لایەکی دیکەی ئەگەر لەگەڵ سوپای ئازادی سوریا بەراوردیان بکەین ، ئەوان زۆر بەهێزترن.
٣-PYD هەستی بەوە کردوە کە پەیوستی بە سیاسەتی ئەمریکایە، بۆیە لەبەرانبەر ئەو یەکەدا، داخوازیەکانی ئەمریکا جێبەجێ دەکات.
٤- ئەگەر PKK/PYD لەگەڵ هەڕەمۆحافزەکارەکانی دیکەی کوردی بەراورد بکەین، بۆئاشکرا دەرئەکەوێ، کە هزری نەتەوەپەرستی تەدا کەم و لە جیاتی ئەوە پێکهاتەیەکی فرە ناسنامەییە.
٥- ئەگەر PYD لەگەڵ کوردانی دیکەی سوردیا بەراورد بکەین، دەبینین لە بواری تێگەی کەمایەتیەوە لە هەر هەموویان مەدەرنترە.
لە دەری کۆتایێدا نوسەر پێیوایە: ڕۆژئاواییەکان نیانهەوە ڕاستەوخۆ پشتگیری هەڕەک بکەن کە لە توندوتیژیدا گاوە، بەڵام ئەوە جگە لەوان چارێکی دیکەیان نیە.
چەند سەرنجێک
مرۆڤ ئەگەر سەیری شیکردنەوە و لێکدانەوەکانی ئەتیەن ماهچوپیان بکا و لەگەڵ ڕێکخراوە کوردیەکانی دژبەرانی PKK/PYD بەراوردیان بکات، سەری سوڕ ئەمێنێ. وادیارە لە سیاسەتدا، ڕکەبەرایەتی کردن کارەکی ئاسایی، بەڵام ناواقیعبوون مرۆڤ توشی هەڵەی کوشندە دەکات. ماهچوپیان ئەگەرچی ناچارە لە ڕۆژنامەیەکی سەر بە AKP کەمێک شت دووبارە بکاتەوە کە لەوانیە خەی باوەی پێنەبێ، بەڵام کەمێک ڕاستینەی ئەو ڕێکخراوەی بە کوردە پەە-ئەردەغانی/AKPکان ئاشکرا کردوە کە هیوادارم سودی لە وەرگرن و

ببنە کەبەرکی ئاستەقینە.
– لەسەرتادا ناوبراو، بەپێچەوانەی پارتی دیموکراتی کوردستان، حیزبی دیموکراتەکان و سەرجەم ئەو ڕێکخراوانەی کە لە ژێر چەتری ENSK کۆیان کردونەتەوە، پێیوایە پەیوەندیەکانی PYD/PKK لەگەڵ سوریا و ئێران تاکتیکین و سەرکەوتوون. ئەگەر سەیری دەمی ئەو لایەنانەی دژ بە PYD/PKK دەکەی نزیکەی ٤٠ ساڵ ئەو قەوانە کەنە دووبارە دەکەنەوە، بەبێ ئەوەی هیچ ئاستیەکی تێدابێ. لە ئاستیدا ئەو پەیوەندیە ئەگەر نەبوایە، ئەو ڕێکخراوە و ڕۆژئاوا نەدەگەیشتنە ئەو ڕۆژە. بەڵام پەیوەندی سوریا/ئێران لەگەڵ PKK جگە لە تەکتیک هیچی تر نیە، بەڵام پەیوەندیەکی تا بڵێی باش و پتەویستە.
-لە خاڵی چواردەمدا ماهچوپیان نەتەوەپەرستنەبوونی PKK/PYD بە یەکێک لە سەرکەوتنەکانیان ئەبەستێتەوە. بەپێچەوانەی ئەو ڕێکخراوە کەبەرانە کە لە سەرنگەری AKP و مەدیای پارتی دیموکراتی کوردستاندا دەخوێنن، ئەگەر PYD نەتەوەپەرستبوایە، نەوەک هاوسیاو ئەمریکا یارمەتیان نەدەکرد، بەڵکو ڕۆژئاواشیان بە کەرکوک و شنگال دەکرد. بەڵام لەبەر ئەوەی ئەو ڕێکخراوە پڕۆژەیەکی فراوانتری لە نەتەوەپەرستی تەسکی کوردایەتی پێیە، بۆتە جێگای هیوا و ئومێد بە هەموو جیهان و هەر هەموویان حیسابی جدی لەسەر دەکەن.
-لە خاڵی پێنجەمدا ماهچوپیان باس لە پشکەوتویی کۆمەڵایەتی PKK/PYD دەکات و پێیوایە کوردانی دیکە لەو بوارەوە دواکەوتوون. ئەوەی جێگای سەرنجە ناخنە بە لە کەبەرانی PKK ئەوەیە کە هەکاری سەرنکەوتن و بچارەبوونیان لە بەرانبەر ئەو ڕێکخراوە، بۆتنیا نەناسینیانە. تا ئێستا ئەوان نازانن جیاوازی بکەن لەنێوان "PKK وەک حیزبێکی سیاسی و PKK وەک بزووتنەوەیەکی کۆمەڵایەتی". ئەو چەکەی لە دەست ئێجالان دایە، کلاشینکۆف و دشکا نیە، بەڵکو ئەوەیە کە دەتوانە دەیان هەزار ژن و ئافرەت لە ماڵکانیانەوە بنێتە دەرەوە و سوپایەکیان لە سازبکات کە تەحەدا لە سوریا، ئێران، تورکیا و داعش بکەن. ئەو چەکەی لە دەست ناوبراودایە جا لە زیندان بە یان لە مەریخ گرینگ نیە، ئێستا لە دەستی هیچ هەزکی دیکەدا نیە لە ناوچەکە. بۆیە ئەبێ ئەوانە دنیابن کە بە پارە، نەوت و چەکی نەتەوەپەرستی کوردایەتی کە لە بازنەی تورک – عەرەبی سونەدا دەخولێتەوە، هەرگیز ناتوانرێ شەڕی ئێجالانی پێ بکرێ.

http://www.ilkehaber.com/yazi/pydnin-sirri-16489.htm

لە مەلا مستەفاوە دەستپێبکەن … هیوا خۆشناو

ئەو یادەی کە ئەوە کەمێک کەس دەنێتە سەر شاشەی تەلەفزیۆنەکان و شانەی ساتەنە حیزبییەکان، ئەوە ناهێنێ خەیانی پێ بادەن و دەماری ناسیۆنالیزمی حیزبی کوردی پێ تەپ بکەن. ئەو یادە بۆتنیا شایانی ئەوەیە خوێندنەوەیەکی زانسی بۆ فەلسەفەی کوردایەتی بکرێت و لەو چوارچێوەدا هەموو ساتێک جێستەی ناسیۆنالیزمی کوردی کلاسیکی لێگەڕێ بنرێ.

ئەمە هەموومان گیرۆدەی چاکەتکین، ئەویش چاکەتی کوردایەتیە کە بۆ دەستی پارتی و لە سەردەمی مەلا مستەفای بارزانی درواوە لە بەر هەموومانیان کردوە. کەسمان ناتوانین ئەو چاکەتە کە پێ لە شک و ئەسپێ داکەنین و فڕێیبدەین. لە ئیبراهیم ئەحمەدەوە تا جەلال تاڵەبانی، لەویشەوە تا نەوشیروان موستەفا بەردەوام هاواریان کرد و دەنگی "نا" یان لە بەرانبەر بارزانیدا بەرزکردەوە، بەڵام ئەنجامەکەی ئەوەبو:
سەرجەمیان سەرکردەی خاوەن فکر و ئیدەلۆژی نەبون کە بتوانن ١٠ مەتر لە کوردایەتیەکەی مەلا مستەفا دوورکەونەوە. مەلا مستەفا چەن توانی لە ڕێگای چەکدارانی کوردایەتی خۆکانی وەک" ڕێکانی، زێباری، سورچی و برادەستی" سەرکوتبکات و ناچاریان بکات ببن بە جاش، توانی هەمان شت بەسەر سەرکردە شارەکانی "کۆڕ یاخیەکانی بزووتنەوەی کوردایەتی"تاقی بکاتەوە و ئیبراهیم ئەحمەدی کرد بە جاش. جەلال تاڵەبانی و نەوشیروان بە هەمو هێزی خەیانەوە توانیان یەک شت بگەڕن لە مێژوودا ئەویش: دوای ساڵانی ٨٠ کان خەیان نەبون بە جاش، بەڵکو لە ئەنجامی سەرجەم ململانێکانیاندا لێگەڕێ بزووتنەوەی فیودالی کوردایەتی، پارتیان کرد بە جاش. بەڵام بەجاشکردن دەوەستێندی و بەهێزی لێکەوتەوە.

پارتی هەر لە بنەڕەتەوە حیزبێکی سیاسی نەبوە، بەڵکو جیهازێکی موخابەراتی لە دەستی هێزە ئیقلیمیەکان. لەبەر ئەوەی مەلا مستەفا و کۆکانی ئامانجی یەکەمینیان لە کوردایەتی بەهەزکردن و سەرکوتکردنی خەڵکی کوردیەکان بوە نەک کوردایەتی، هەر لە سەرەتاوە

وەک جیهازێکی موخابەراتی لە دەستی هێزە ئیقلیمیەکان بوون.
لەبەر ئەوەی پرەنسیپی بزووتنەوەی کوردایەتی لە بنەڕەتدا بریتی نەبوو لە نیشتیمان پەروەری، بەڵکو بریتی بوو لە سەرکەوتنی خێڵێک بەسەر خێڵەکانی دیکە، جاشایەتی عەیب نەبوو و ئێستاکەش لە باشوور جاشایەتی بە هەمو مەدلەکانی مەوجودە و عەیب نیە. لەو فەلسەفەیەدا سەرکەوتن گرینگە جا بەهەر جۆرێک دەبێ. هاوکات بەزین و شکست عەیبە ئەگەر لە پێناوی ئازادیش بوبێ. ئەی ئەوە نیە دوای هەر خیانەتێک، دوای هەرجارێک کە بزووتنەوەی کوردایەتی لە ژێرناوی دەوڵەتی کوردی سەربەخۆدا، ئاما تەزویرکەی بەرز ئەکاتەوە و بەپێش سوپای بگانە ئەکەوێ، ئەچینەوە لای و ئەڵێین:
-بکراکوژی بەس!
-براو برا بەردەوام شەڕەکەن و ئاشت دەبنەوە!
-لە هەموو شوێنێکی دوونیادا براکوژی هەبوە!
-ئیتیفاقی ستراتیژی!!
-حکومەتی بنکەفراوان!!
-ئیتر سبەی چیدیکە دەکەین جارێ نازانین؟

ئەگەر نەتوانین و بوێری ئەوەمان نەبێت کوردایەتی، ئاپۆین و پشمەرگە ڕەخنە بکەین کە هەرسەکیان وەکو بنزین بە مانتەی کوردایەتی خەڵکی ئەسوتێن، ناتوانین ئەو چاکەتە داکەنین. ئەگەر نەتوانین واز لە بکارهێنانی چەمکە بەماناکەی براکوژی و کورد کوژی بهێنین کە لە هەناوی ئەوانەوە دەرکەوتوەو خزمەت بەوان دەکات و هیچی لە شین نابێ، ئەوا ناتوانین لەو شەڤرەشیەی پارتی ڕزگارمان ببێ کە ئامانجەکەی گەیشتنە بە میرنشینی و ویلایەتی نوێی دەوڵەتی عوسمانی بەسەرکردایەتی خەلیفە ئەردەغان. ئەگەر نەتوانین و نەوەرین مەژووی خەمان ڕەخنە بکەین، هەرگیز ناتوانین لە سەکوچکەی "ئاک – داعش – پارتی" بگەین.

پشمەرگە کە سەرجەم مەژووەکەی بە شەڕی گەوایە براکوژی پەکراوەتەوە، چ دوێنێ و چ ئەوە جگە لە گەوجاندنی خەڵک هیچی دیکە نەبوە. ئەگەر کەمێک کەسی نیشتیمانپەروەر و دروستی لەدەرخەی پشمەرگایەتی جگە لە حەرەسی بەردەرگای ئاغاکانی کوردایەتی هیچی دیکە نەبوە و نیە.

خوێندنەوەیەکی ڕاست بە ڕاپەڕینی ١٩٩١ مەحاڵە ئەگەر ئەقڵیەتی تەسلیمگرایی کورد شینکرێتەوە. ڕاپەڕین، هەڕهاتن و ڕەکەکەوتن سەکەربن لەناو دەمی ئەقڵیەتی تەسلیمگەری کوردا. ئەمە پێویستمان بە ددانساز نیە، بەڵکو پێویستمان بە ددان کەشکە کە بەڵای کەمەوە

تاوای کشانی ئەو سێ کەربەی هەبە کە چەندین ساڵە ڕۆگیان لەناو دەم و ددانی کورد داکوتاوە. ئاپەرین شتێک نەبو دوژمنانی لێی بترسن. ئەوان "داگیرکەران" بەر لە ڕونا کبیرانی ئەمە، بەر لە حیزبە "گوایە ئۆپۆزیسیۆنکان"مان ئیانزانی ئاپەرینی بە بەرنامەی ئەمە، وەک سوتانی پوش و پاوان وایە و دوای چەند خولەکێک ئەکوژێتەوە. هەربۆیە دوای یەک ساڵ لە گوایە ئاپەرینە پیرۆزەکە، بزووتنەوەی کوردایەتی کوردستانی عەراقیان کردە تۆپکی ئاگرین و فڕێیاندا ناو ماڵی کورد بە گشتی و بەشکانی کوردستان بەتایبەتی. ئەوەش لە یادی هەمان بنەدا ئەو تۆپە فڕێدرێتە شەنگال و ڕۆژئاوا لەژێرناوی دەوڵەتی کوردی و لە ژێر سێبەری ئاڵا تەزویرکراوەکەدا، بە پشتەنگی پشمەرگە پڕوپردەکراوەکانی دەستی میتی تورکی. بۆیە ئەوندەی ئەوان دوای ئاپەرین کەمەگە و کەسایەتی کوردیان وەرانکرد، هەرگیز هیچ یەکێک لە داگیرکەران نەیانتوانی ئەنجامی بدەن.

هەستەنگاندنی ئاپەرین و جیاکردنەوەی لە هەڕەتن، مفاوەزات، ئەنفال، هەنانەوەی داگیرکەران و لەدانی کوردانی بەشکانی کوردستان، جگە لە گەمژەیی هیچی دیکە نیە.
ئەدەبیانی بزووتنەوەی سیاسی کوردە پڕ لەو جۆرە حیکایەتانەی سەرەوە و لە هەموشیان گرینگتر و گەمژەتر حیکایەت و ئەدەبیاتی "براکوژی-خۆکوژی یان کورد کوژی"!! ئاخر کەی دووبرا بە قسەی دووژمنەکانیان بەشەڕهاتوون؟ کەی براکان کاتێ شەڕدەکەن بەپێش دووژمنەکانیان ئەکەون و بەر لە شەڕکە سەردانی ئاغاکانی تاران و ئەنکەرە دەکەن؟

ئاپەرینی بە بەرنامە، بە سەرکردە و بە ڕێکخراوی پشتەنگ و بە هەزکی بەرگری نیشتیمانی پڕوپردەکراو کاتایبەکەی جگە لە ئاشبەتاڵ، کڕۆ، هەڵەبجە و ئەنفال و ...هتد هیچی دیکە نیە. ئەو ئەقڵیەتە خڕۆکیە تانچیەی کوردایەتی کە پشتەنگایەتی ئاپۆینەکانی کوردی کردوە، بەردەوام لە کاتی لاوازی دوژمنکی، دەستی دوژمنکی دیکەی گرتوە و لە دوژمنکەی دیکەی داوە. زۆربەی جاریش بە دەستی دوژمنێک لە بزووتنەوەیکی "کوردی" لەخۆ پشکۆوتوتری داوە. کاتێک دوژمنکانیش دەستیان بەرداوە، یان تەسلیم بوە یان ئاشبەتاڵی کردوە و خۆی و خزانکانیان چونەتە دەرەوە و خڕۆکەیان تەسلیمی ئەنفالچیکان کردوە. تراژیدیاکانی ١٩٧٤، ئەنفاڵەکەی ١٩٨٧ – ١٩٨٨، کڕۆوکەی ١٩٩١ و لە دواییدا کارەساتەکەی شەنگاڵ ئەنجامی و تاقە بەرهەمی ئەو ئەقڵن. ئەستاش

هەوڵ ئەدەن هەمان تراژیدیا لە ڕۆژئاوا و شەنگالدا دووبارە بکەنەوە.
ئەوانەی ناتوانن دەوڵەتە کوردیەکەی بارزانی کە لە سکوچکەی "ئاک – داعش – پارتی" سەما دەکات بخەنە ژێر زبەدان، جگە لە دروشمە بەماناکە لەسەر دیوارەکانیان "نا بە شەڕی براکوژی" هیچی دیکەیان بە نامەنەتەوە.

کورد لە پەراوێزی کۆنفرانسی کەنداو دا … هیوا خۆشناو

سەردێڕکانی هەواڵ پەمان ئەڵێن:

-ئێردۆغان گەیشتە وڵاتی قەتەر بۆ مەبەستی بۆشداریکردن لە کۆنفرانسی وڵاتانی کەنداو کە بۆ کۆنفرانسی دژ بە ئێران دەزاندرێ بە سەرکردایەتی ئەمریکا.
-سەرباری زیانێکی زۆری مادەی و گیانی، سەربازانی تورکیا و هاوپەیمانێ سوریەکانیان کە بە "سوپای ئازادی سوریا" ئەناسرێن، خەریکی گرتنی شاری ال باب ن.
-ئێردۆغان بەر لە بەڵێکۆتن بۆ قەتەر، لە لەدوانێکیدا بۆ ڕۆژنامەوانان: ئامانج دوای ال باب ڕەقە و مەنبەجە.
-کۆنگرەی ئەستانە دەرزی تەدەکوەت و ئەڵێن: بۆشداربوان بەهەی کۆشەی تەکنیکی پشویان داوە بە سبەی!!.
-بەڵێنوبڕایەتی ترامپ: پشتیوانکانی تورکیا بە ڕزگارکردنی ڕەقا لە ژێردەستی داعش لە سەر مەزی سەرکی نوێیە.
لەگەڵ هەڵبژاردنی سەرکی نوێ دەناڵد ترامپ بە سەرکایەتی کردنی ئەمریکا کە چوارساڵە، ڕوسیا لەگەڵ هاوپەیمانەکانی لە سوریا کەوتە خە و تەواوی شاری حەلەب "ئەلەپپۆ" یان لە ژێر چنگی گروپە ڕادیکاڵەکان دەرهێنا.

ڕزگارکردنی حەلەب سە ئەجامی سیاسی لەکەوتنەوە:

-کۆنگرەی ئاستانە بە سەرکردایەتی ڕوسیا بۆ مەبەستی ڕەکەوتنی

نێوان گروپە چەکدارەکان "بەتایبەتی ئەوانی نزیک تورکیا" و حکومەتی بەشار ئەل ئەسەد. بەپێی ئەو زانیارییانەی تا ئێستا دەکەندراون، لە کۆبونەوەکەدا بەتەنیا باس لە دابەشکردنی دەستکەوتەکان دەکرێت لە نێوان لایەنەکاندا. بەڵام ئەپێزیسیۆنی سوریا بە گشتی جگە لە کورد، سەنگو قورسایی جارانی نەماوە.
-پەرتبووونی گروپە ئادیکاڵەکان بە سەر دوو بەرە: بەرەی ئەلقاعیدە کە سعودیە و وڵاتانی کەنداو پشتگیریان دەکەن لە لایەک و بەرەی ئیخوان موسلیمین، کە تورکیا پشتگیریان دەکات.

-ئامانج لەو کەنگرێیە ئەنگبە، بەتەنیا ناچارکردنی ئەمریکا بە، تاکو بە نرخێکی کەم بچێتە سەر مێزی مەسکە و لەسەر ئایندەی ئەو وڵاتە گفتوگۆی لەگەڵ بکات. باڵیۆزی پێشووی ئەمریکا لە دیمەشق Robert Forke پێیوایە ڕوسیا ئامانجی نیە داعش لە سوریا لەناوبەرێ، بەڵکو ئامانجێتی لە بەشایی سیاسەتی نوێی ئەمریکا خێی لە سوریا بەهێزبکات و بە هەزەوە بچێتە سەر مێزی گفتوگۆکان.
سەرکەی نوێی دەزگای هەواگری ئەمریکا Pompeo ڕادگەیەنێ کە ترامپ بڕیار لە سعودیە سەردانی ئێنکەرە دەکات.

-ئێستا ئەردۆغان لە وڵاتی قەتەر ە و سەردانی سعودیە دەکات. سەردانەکەی ئەردۆغان هاوکاتە لەگەڵ کۆنفرانسی وڵاتانی کەنداو کە بە کۆنفرانسی دژبڕانی ئێران دەزانرێ و بەڕەوبڕایەتی ئەمریکاش پشتگیریان لە دەکات. چاودێرانی سیاسی پێیان وایە وڵاتانی کەنداو پەیام بە ئێران دەدەن: "ئەگەر حەز بە دەستوەردانی سەربازی ناکەیت، بەزووترین کات، هێزەکانت لە سوریا و یەمەن بکشێنەوە".

-واپێئەچێ وڵاتانی کەنداو هەوڵ بدەن ڕێککەوتنەکەی ڕوسیا-ئێران و تورکیا کە تایبەتە بە سوریا تێکبدەن و جارێکی دیکە تورکیا بەلای خێیاندا ڕابکێشنەوە. ئایا لێرەدا ئەکرێ ئەمریکاو تورکیا کە لە ژێرەوە دوژمنی یەکترن جارێکی دیکە ڕێکبکەونەوە؟
پێیامەکانی تورکیا ڕاشکاوانەن: هەرچی لە داهاتووی سوریا ئەکەن، بیکەن، بەتەنیا ناگا مەدەن قەوارەیەکی کوردی لەو هەرەمەدا ساز ببێ. بە ئەوە ئێستا ئێردۆغان لەسەر دوو کارتی نوێ لەگەڵ ئیدارەی نوێی ئەمریکا یاری ئەکات:
-"دەست لە پشتگیری کوردان هەڵگرێ، من ڕەقەت بە دگرمەوە" سەبارەت بەو خاڵە زۆر زەحمەتە ئەو بارە قورسە بەتورکیا هەڵبگیرێ، کە ئەوە دوو مانگە خەریکی شارەکی وەک ال-باب ە. تورکیا بە نیمچە شڕ و نیمچە ڕێککەوتن شاری جەرابلوسی ڕزگارکرد، بەڵام ئێستا هەواڵی ڕاپەڕینی خەڵک دژ بە تورکیا و هاوکارەکانی لەو شارە دەتە بەر

گومان. جگە لەوە سوپای سوریای ئازاد لە بنچینەدا سوپا نیە و زۆربەی زۆری چاودێران پێیان وایە ئەگەر سەربازانی تورکیا نەبن، ئەوان دوو هێز لەبەردەم نیارەکانیان خۆیان ناگرن.
-دژ بە ئێران یارمەتیت ئەدەم، بەمەرجێک هێککەوتنەکانمان نوێ بکەینەوە.

پێئەچێ ئەمانە داخوازیەکانی تورکیا بن بە بەرامبەر رایەتی نوێی ئەمریکا، بەڵام سەرجەم ئەو کارتانە لاوازن و لە ئەگەرێکی وادا کورد خۆی دەداتە لای ڕوسیا و ئێنکەرە ناگات بە مەبەستەکانی.
ئاراستەکان ئەمانگەیەنن ئەو بەوایەی کە دەوڵەتی ئەردۆغان، بە پێویستی ئەزانێ، بەر لە هەڵفراندەم لەسەر دەستووری نوێی تورکیا، کەمەک دەستکەوتی هەرزان لە سوریا بەدەستبێنێ، بتوانیا بە ئاوەی بە تورکەکان بڵێ "ئاوەتا مەترسیەکانمان لەسەر داهاتوی تورکیا هێواندنەوە".

ئەو پردەی ترامپ ناچارە بەسەری دا بپەڕێتەو … هیوا خۆشناو

دو وڵاتی لێکچو، لە دوو سەردەمی جیاوازدا. هێگاند و تاتچەر جیهانیان بەرەو نیۆلیبرالیزم برد، ئەی تامپ و مای بەرەو کوێمان دەبەن!!

بە جاری یەکەم تیریزا مای سەرۆک وەزیرانی بریتانیا، بەفەرمی سەردانی سەرۆکی تازە هەڵبژێردراوی ئەمریکای کرد لە ئۆفیسەکەی. پەیوەندی ئەو دو وڵاتە زلهێزە، نزیک بە سێ سیاسی، بەڵکو مێژویی، کولتوری، بنەماڵەیی و ئابووریە. بە هەر هەنگاوێکی دەرەکی و تەنانەت زۆر جاران ناوخۆیش سەرتا ئەو دو وڵاتە هێککەوتون و لەوەو ئاراستەی گەڕانکاریەکان، دەستیان پێکردوە.
– ئەگەر بە شێوەیەکی فیگوریش بێ، ئینگلیز بە باوک و مامۆستای ئەمریکا ئەژمێردرێ.

ئینگلیز نەک بە تەنیا باوکێکی تەشریفی، بەڵکو ئامۆژگاریکانیشی بە

واشنگتن چارەنوسسازن. لە سەردەمی تەنی بلێردا، کاتێک سی ئای ئی گوتی: ژەمی سەددام حسێن چەکی کەمکوژی بەرهەمدێنن، بلێر تەپکەی خستە ناو ساحەی ئەمریکا و گەپی سوزی بە هەلکرد، بەڵام لە کۆتاییدا چی ڕویدا؟
بەپێچەوانەی تەنی بلێر، لەسەردەمی دوای ئۆدا کاتێک ئەمریکا گوتی ژەمی ئاسەد چەکی کیمیاوی بەکارهێناوە و وەشاندنی گورزی سەربازی ڕاستەوخۆی دژ بە دیمەشق خستە سەر مێز، بریتانیا یەکەمین وڵات بو، دەستی ئەبامای لەسەر مێزی شکاندەوە و ئەگای لەگرت تاکو هەمان هەڵەی عێراق دووبارە نەکاتەوە.

– تیریزا مای هەوڵ ئەدا، قەناعەت بە ترامپ بهێنێ تاکو لە گرینگی ناتۆ و ئەوروپایەکی بەهێز تێبگات!!
* ترامپ ئەمانیا وەک هەقیبەکی بەهێزی خۆی دەبینێ، ناوبراو وا هەست دەکات ئەوروپا واتە "هێزەکی گەورەی سیاسی و ئابووری بە سەرکایەتی ئەمانیا"، بۆیە هەوڵی لەیەک هەڵوەشاندنەوە و لاوازکردنی ئەو دەزگایە دەدات.

* جیاوازیەکی مای و ترامپ لەگەڵ ئەگان و تاتچەر جگە لەو سەردەمەی کە تێیدا ئژین، ئەوان دو ناسیۆنالیستی گەورەی خەرئاوان کە دژیانهەوە سەروەری و ئەسۆنایەتی بە وڵاتەکان، سنورێ نێتەوێیەکانیان بگەڕێننەوە، کەچی ئەگاند و تاتچەر دوو سەرکردەی لیبراڵ بوون هەوڵیاندا حکومەت و دەوڵەت بچوک بکەنەوە و دامودەزگاکانی حکومەت بدەنە دەستی کەرتی تایبەت.

* مای ڕاسپەردراوی ئەو ئینگلیزانەیە کە دژیانهەوە ئەسۆنایەتی و سەروەری و سەربەخۆیی بە بریتانیەکان بگەڕێننەوە و ڕزگاریان ببێ لە بیرۆکراسیەت و دەستەڵاتی یەکێتی ئەوروپا. ئەو بەدوای بازاڕێکی دیکە دەگەڕێ کە ئەگەرناتیڤێک بێ بە بریتانیا لە جیاتی ئەوروپا. ئایا ئەمریکا جێگای بازاڕی ئەوروپا بە بریتانیا دەگرێتەوە؟ هەروا ئاسان نیە، چونکە تا ئێستا بریتانیا بە یاسایی ئەندامی یەکێتی ئەوروپایە، بەی نیە بەبێ ئەو یەکێتیە لەو بارەوە ئەکۆتن لەگەڵ وڵاتی سێیەم بکات. بروکسل تا ئێستاش لەو بڕوایە دایە، دوای ماوەیەکی کورت، بریتانیا ئەگەڕێتەوە ناو باوەشی ئەوروپا، ناچاری چەند ئەکۆتنێک.

گی ڤەرهەفستادت ی سەرکی فراکسیۆنی لیبراڵەکانی ئەوروپا ئەڵێ: ئەمانزانی ئەوروپا دو دوژمنی سەرکی هەیە، بەڵام ئێستاکە دوژمنی سێیەمینیشمان بۆ پەیدا بوە. ناوبراو ئەڵێ دوژمنەکانمان: یەکیان

جیهادیەکانن، دووەم ڤلادیمیر پوتینە، ئەستاکەش دەناسد ترامپی هاتۆتە سەر و ئەوروپا لە مەترسی دایە.
* وادیارە لەگەڵ بەرفراوانبوونی کاریگەریەکانی ڕوسیا و چین لە ئەوروپای ڕۆژهەڵات و ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و ئاسیا، ئاسان نیە بریتانیا و ئەمریکا بە ئاسانی پشت لە ئەوروپا و ناتۆ بکەن.

-لەگەڵ ڕەکەوتنی ستراتژی بریتانیا و ئەمریکا لەسەر مەسەلەکانی یەکێتی ئەوروپا، ناتۆ، پەیوەندیەکانیان لەگەڵ ڕوسیئا و سیاسەتی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست، نیشانەکانی سیاسەتی دەرەوەی ئەمریکا دەردەکەون. ئەوەی ئێستا لە کەنداوی فارس و سوریا ڕوئدا، بۆتنیا چاوسورکردنەوە و نیشاندانی ماسوکەکانە.

لە ژێر دەماکی بۆتابووکردنی پێشمەرگەدا چی هەیە؟ … هیوا خۆشناو

دەوڵەت، ڕەکخراو و ڕژێمەکان کە لە ڕووی ئەخلاقی، سیاسی و داهێنانەوە ئیفلاس دەکەن پەنا بە دوشت دەبەن: یەکیان پیرۆز کردن، دووەمیان تابووکردنە. لەو دو ڕەگاییەوە، ڕژێمە ئیفلاسبووکان لە لایەنگرانی خۆیانەوە تا دەگاتە کەبەرانیان دەمکوت و سەرکوت دەکەن، بەبێ هیچ کامێک لەمانە هەتا هەتایی نین و هەر هەموویان وەک ئیمپراتۆریەکەی ڕۆما چارەنوسیان ڕوخان و ماڵوێرانیان دەکرێن بە مۆزەخانە.
لە باشووری کوردستاندا ٢٥ساڵە لە ژێرناوی پێشمەرگەدا سیستەمی گەندەڵی، ماکینەی دزی و بۆتانبردنی کوردستان ئەپارێزن. پارتی دیموکراتی کوردستان ئەندازیاری ئەو یاریەی پێشمەرگەیە، بەبێ یەکێتی و گۆران و ئەوانی دیکە کە فەرن بەوەی لە پڕاوێزی پارتی سیاسەت بکەن، لە جیاتی هەڵدانەوەی دەماکەکە، خەیان هەمان کار دووبارە دەکەنەوە. لە ڕاگەیاندنی ڕەفراندەمەوە بگرە تا پیرۆزکردنی پێشمەرگە، لەوشەوە تا دەگاتە دەوڵەتی کوردی، جگە لە لاسایکردنەوەی پارتی و سیاسەتکردن لە سەبەری ئەودا هیچی دیکە

نیە.

بۆچی پێشمەرگە لە کۆنەوە تا ئێستا خاوەنی چەند کەسانێکی دڵسۆز و بڕوا بەخۆ بووە و ئەوانە هەرگیز سەیان نەکردۆتەوە لە مردن، بریسیەتی و سەرمابوون، بەڵام لە کۆتاییدا خراونەتە خزمەتی ماکینەی کوردایەتی خۆیکی و وەک ئەن و بەنزیک بۆ ئەو ماکینەیە سوتێندراون کە ٢٥ ساڵ ئەوە بەرهەمکەیەتی. لە ساتەوەختی شۆڕشی ئاژیتەی شۆڕشگێڕانەی پ ک ک و کۆمەڵی کوردایەتی و خۆشەویستیاردا سەختە مرۆڤ بتوانێ بە لۆژیکی بیربکاتەوە و بنووسێ یان قسە بکات، بەڵام با لەخەمان تێکنەدەین بە شێکی گرینگ لەو کوردستانە بەناو ڕزگارکراوەکەی باشوور لە لایەن داگیرکەران بەردەوام ئەبڕێ. چەند ڕۆژێک بەر لە ئێستا چەند هاوڕێیەکی نزیک لە یەکێتی و گەلانم بینین خەیان ئەیانگوت بەتەنیا وەاتی مسۆ زیاتر لە ١٠ بارەگای ئیستیخباراتی لە سلێمانی هەیە. باشە ئەگەر مسۆی داماو ئەو هەموو بارەگایەی لە سلێمانی هەبێ، دەبێ ئێران، تورکیا، ئەردون، سعودیە، قەتەر و سوریا چەند بارەگای ئیستیخباراتی و نهێنیان لە بادینان و هەولێر هەبێ؟ ئەی کێواتە پێشمەرگەی "پیرۆز" لە کوێیە؟ ئایا پێشمەرگە لەسەدا چەند شتێی داگیرکەران و لە سەدا چەند شتێی ناوخۆی کردوە؟ بەر لە ئاپۆین و دوای ئاپۆرین پێشمەرگە توانیویەتی یەک بستە خاکمان بپارێزێ ئەگەر وەاتکی زلهێز بە تانکو فڕۆکە و پارە لە پشتیەوە نەوەستابێ؟

پێشمەرگە لای کێ بەکاردەهێنرێ؟

سەیر لەوەدایە کاتێک باسی پێشمەرگە دەکرێ، بەر لە پێشمەرگە دڵسۆزە قوربەسەرەکان، ئەو کەسانە دەمیان دەکەنەوە کە لە ئاستیدا هێژێک پێشمەرگە نەبوون، مەگەر لە ترسی سەربازی، یان لەبەر ئەوەی بیریەکی خواردۆتەوە و باوکی دەریکردوە، یان لە برسان بۆتە پێشمەرگە و کەینە بەی نەسوابێ خەی تەسلیم کردۆتەوە یان وەکو کوردی باشوور گوتەنی "سەنگەری گەیوە". واتە ئەوان داکەکی لە پێشمەرگە ناکەن، بەکو لە ژێرناوی پێشمەرگە و خانەوادەی شەهیدان داکەکی لەو لەوگایەی باشوور دەکەن کە ئەقڵیەتی خۆکی کوردایەتی داهێنرەکیەتی. مەلا مستەفاو ئیدریس بارزانی کە خەیان بە ئەندازیاری پێشمەرگە دەزانن، بەر لەوەی سەنگیان بدەنە داگیرکەران، هووی لەولەی تفەنگکانیان داوەتە دوژمنە ناوخۆیەکانیان. شۆڕشی زۆباریەکان، هێکانی و برادەستیەکان تا دگاتە شۆڕشی جەلالی – مەلایی، یەکێتی و بەرەی جووت، شۆڕشی پکک و خەیان گوتەنی "جەماعەتی قاسملە" بە دەستی پێشمەرگە کراوە، ئیتر

بە پێشمەرگە پیرەز دەکەن؟ بە نابە کەس باسی پێشمەرگە بکات؟

پێشمەرگە و ماکینەی پێشمەرگە

هەروەکو لەسەرەوەدا باسکرا کێشەکە لە خودی پێشمەرگە نیە، بەڵکو لە ماکینەی پێشمەرگەدایە کە هەر لە سەرەتاکانی یەکەمین دامەزراوەی سیاسی مەدەرنی کوردی کە پارتی دیموکراتی کوردستانە بە سەرکایەتی بنەماڵەی بارزانی، پێشمەرگە وەک دەزگایەکی چەکداری پاراستنی بنەماڵە بەکار هێنراوە بەڵام لە ژێر ناوی کوردایەتی و شۆڕش. دوای جیابونەوەی چەندین حیزبی دیکە لە پارتی دیموکراتی کوردستان، درێژیان بە بۆشایی لەو ئۆقیەت و کولتورە داوە. ئەگەرچی پێشمەرگەکانی یەکێتی و شیوعی و...هتد، لە هەندێک شوێندا، ئازا و فیداکار دەرکەوتبن، بەڵام لە بنچینەدا لەبەر ئەوەی ماکینەکە نیشتیمانی نیە و حیزبیە، لەبەر ئەوەی لە بنگای حیزبەوە یان لە سەبەری حیزبەوە دەزگاکە بەخێوکەی کراوە، لەبەر ئەوەی پێشمەرگە لە غیابی ئۆقە، خوێندن و فکر چەکدار کراوە، لەو ڕۆژەوە تا ئێستا کە ٢٥ ساڵە دەوڵەتکەمان هەیە، نەک بەدامەزراوەیی نەکراوە، بەڵکو بە پەروەردە، نەزان، گەندەڵ و بە ئیرادە کراوە تا ئێستا کە پێشمەرگەکانی بەرەی جەنگ بونەتە سواکەر بە ئەوەی لە بەرەو بچنە ماڵەوە سارد و ساکانیان دەستەک بەسەری منداڵە بەناز کان و بابە بە شیرکانیان دابنێن. بەڵام ئەوەڵ لایەن هەندێک ناوەندی بیار و ئالیتی ماکینەی پێشمەرگەدا، شتێکە بە کەمێک گەوج دەکەن بە هێشتنەوەی ماکینەکانیان. یەکێک لە کێشکانی ئێستای یەکێتی کە ئاڵنگارترین شتێکە بە پێشمەرگە هی یەکێتیە، ئەو بەرپرسە نەخوێندەوارە سەربازیانەن کە وەک شەف لە فابریکەی پێشمەرگەدا دەبینن.

تاقە چارەسەری ئافراندنی کولتورێکی نوێی سیاسی و هزرییە نەک شڕاکەتکردن لە سیستەم

کێشکانی باشووری کوردستان هەروەکو بە کورتی باسمانکردن کێشەی فکری، ئەخلاقی، کولتوری گەورەن کە لە سەرەتای دروستبوونی بزووتنەوەی سیاسی کوردی سەریان هەڵداوە. ئەو کولتورە حیزبیە نەریتیە چەتە ناو قوڵایی کەمەگە، تاک و بێکسانی دیکەی کوردستان. جگە لە پکک و نزیکەکانی سەرجەم ڕەکخراوەکانی دیکەی کوردستان بەدەست نەخێشی کوردایەتی سیاسی ئەناڵنن. نەبوونی سەرکردایەتیەکی هێشیار و خاوەن فکر وایکردوە حزبە کەبەرەکانی پارتیش لە دوایدا سازش لەگەڵ ئەو لۆژیکە نەریتیەدا بکەن و ببنە

بەشێک لە سیستەمەکە. بەهای نەبوونی فکرێکی ڕۆشن، کە بەرەکانیش بەوایان بە ڕزگاربوون لەو دزەخەدا نیە و لە دواییدا تەسلیمی واقیعەکە دەبن. هەر کەبارێکی پارتی ئاوەدە بە نەخشیەکانی گەلاڵە دوای قیرقیرکەی زەر، خەڵکەکە گەرم ئەکات و چەند پارلمانتارێک لەسەر گیرفانی دەوڵەت بە هەزاران دۆلار خانەنشین دەکات و خەڵکی نوێ دەکاتە پارلمان و گیرفانیان پڕ ئەکات.

ئەمە لە سەردەمی پۆست مەدێرنە، پۆست ناسیۆنالیزم و پۆست مارکسیزم دەژین. ئەوەکە دەوڵەت نەتەوە لە تەواوی جیهان لە قەیراندایە. مارکسیزم و خەباتی چینایەتی وەڵامی زەر پرسیاری ئەو ڕۆژگارە و کەمەگەی نوێ ناداتەوە. لیبرالیزمی دیموکراتی و بە موطڵەقکردنی تاک و دابڕانی لە زەرشت نەک لە کەمەگەی ئەمە بەکو لە خەرئاواش لەژێر ڕەخنەی تونەدایە. لیبرال دیموکراتەکان دەوڵەتیان لە ژێرناوی کەرتی تایبەتدا بە ناوەڕۆک کردوە و دەوڵەتی خەرئاوا ئیتر لە دەستی کەمپانیاکان دایە. سۆسیالیستەکانی خەرئاوا، کە ٢٥ ساڵە سازش لەگەڵ لیبرالیزم دەکەن، کەتاییان بەخەیان هێناوە. ئەوە ناسیۆنالیزم جگە لە شۆڕپێنجە هیچی تر نیە بە کەمەگە نافەرمیەکان. ئیتر سەردەم سەردەمی ناسنامەکانە و ناسنامە جیاوازەکان جگای نەتەوە، چین و موطڵەقیەتی تاکەکانیان گرتەوە. لە غیابی هزرێکی نوێدا، ئایدیۆلۆژیای ئیسلامی سیاسی بە شیعەو سوننە وە تەواوی ناوچەکەی پەرشان کردوە. شەڕی شیعەو سوننە جگە لە کاولکردن و داڕزاندنی شار، کەمەگە و سروشت هیچی دیکەی لە بەرهەم نەهاتوە و چاوەڕوانی هیچی دیکەی لە ناکرێ. هەر لایەنێک لە ڕژهەڵاتی ناوەڕاستدا، خاوەن بیرێکی نوێ نەبە کە مارکسیزمی کلاسیکی، لیبرالیزم، ئیسلامی سیاسی، نەتەوەپەرستی و دەوڵەت نەتەوە تێبپەڕێنن، ناتوانێ خێی لە تەڵەی شیعەو سوننە ڕزگاری بکات.

کەمەگەی کوردستان کەمەگەیەکی فرە ڕەنگ، کولتور، ئەتنیک، ئایین، دیالێکت و زمانە. هیچ کامێک لەو ئیدیۆلۆژیانە ناتوانن سەرجەم پێکهاتەکانی کوردستان لە ئامێز بگرن. ئەگەر نەتەوەیی بووین چی لە "تورکمەن، مەسیحی، عەرەب" و هتد بکەین؟
ئەگەر مارکسیست و چینایەتی بووین، چی لە چینەکانی دیکە بکەین؟ ئەگەر لیبڕاڵ بووین چی لە ناسنامە جیاوازەکان بکەین؟ ئەگەر ئیسلام بووین کام تەریقەت هەڵبژەرین و چی لە ئەوانی دیکە بکەین؟
لە ڕاستیدا بزووتنەوەی نەریتی کوردی کە لە ژێر کاریگەری پارتی دیموکراتی کوردستان دایە، بە یەکێتی و گۆران و یەکگرتو و شیوعی و دیموکرات، کەمەگە و...هتد ڕەو هیچ وەڵامکیان بە ئەو پرسیارانە پڕ

نیە. کەمانەتەوەکان تا ئێستا یان لەیان دراوە، یان کراونەتە دوژمن یان بە پارە و ترس بەدەنگ کراون. بزووتنەوەی کوردی لە غیابی ئافرەت و نیوەی کەمێ ٧٠ ساڵی بە دواکەوتویی بەڕێکرد. ژمارەی ئەو ژنانەی لە ژێر سێبەری ئەو دەستەواتە کوردیە سوتان یان سوتێندران، زۆر لە ژمارەی قوربانیانی هەڵەبجە زیاترە. ئەوە قیرەقیری نەتەوەپەرستی نەریتی کورد کە هەوەی سینەوەی ناسنامەی بادینی، هەورامی، کاکەیی، کوردی هەندەران و ئێزیدیکان دایە و هەموویان لە قاڵبی ڕووتی کوردێنی ئێدات هیچ واتایەکی نەماوە و ئەوان داوای ناسنامەی تایبەتی خۆیان دەکەن. ئەوان حەزئەکەن لە ناوچەی خۆیان بە زمان و دیالێکتی خۆیان بخوێنن و دان بە ناسنامەی ئێتنیکی، ئایینی و ڕەگەزی بنرێ. دەیان ساڵ بە پارە، ترس و سەرکوتکردن ئێزیدیکانمان ناچارکردن بڵێن کوردین، بەڵام ئامادە نەبووین یەک ڕۆژ بیانپارێزین.

دوای ئاوابونی خەری کەمانیزم، لە سەرجەم وڵاتە سەرمایەداریکانەوە ڕاستەوە لیبەراڵەکان دێنە سەر دەستەڵات و شۆڕک لە بانگەشەی لیبرالیزمی خەرئاوا هەڵدەدەن کە باسی عەداڵەتی کەمایەتی ئەکات. لە سیستەمی لیبرالی خەرئاوادا، تادێت جێگای کەمپانیاکان فراوان و جێگای پێنابەران، گروپە نافەرمیەکان و ناسنامە جیاوازەکان لەق دەبێ. لە ژێرناوی ئازادی تاک، سەرجەم کەمەگەیان بە ڕوح کردوە. ئەی ئەگەر ئەو بیردۆزە تاکانکاریەی نەوتفرۆشەکانی ڕۆژهەڵات کە بانگەشەی بازاڕی ئازادی لیبرالیزم ئەکەن سەرکەوە کە هیچ ئەسڵەکیان نیە، دەبێ چی بەسەر خەڵکی هەژار، ژینگە و کەمەگەی ڕۆژهەڵات بێ کوردستانیشەوە بێنن؟ دەبێ چاوەڕێی چەند کارەساتی دیکەی وەک حەڵەب، شرناخ، ئیدلیب، سەنعا و غەزە بکەین؟
بە کورتی ئەگەر دەمانهەوێ کۆشکانی باشوور بە پێشمەرگەشەوە چارەسەر بکەین و خەمان لەو زەکاوەی بزووتنەوەی کوردایەتی ڕزگار بکەین، ئەبێ سەرتا شۆڕک لە نەتەوەبونی بارزانی، سەسیال دیموکراتی تاڵەبانی، ئیسلامی سیاسی و بەفکری گۆران هەڵبدەین کە ڕاست و چەپی دیارنیە.
ناوەکی هەرچی دەبێ گرینگ نیە، ئەمە پێویستیمان بە ڕۆشنفکریەکە کە وەڵامی سەرجەم ئەو پرسیارانەی سەرەوە بداتەوە، سەرجەم ناسنامەکان لە باوەش بگرێت و خەی لە زەکاوی نەتەوەیی و ئایینی ڕزگار بکات.

_____

سەرچاوەکان:

Terror and Taboo: The Follies, Fables, and Faces of Terrorism By Joseba Zulaika, William Douglass

Taboo: Why Black Athletes Dominate Sports And Why We’re Afraid To Talk About It By Jon Entine

http://socialistregister.com/index.php/srv/article/viewFile/5360/2261

A Taoist Politics: The Case For Sacredness Paperback – October 2, 2007 by Deena Stryker

Hegemony and Socialist Strategy: Towards a Radical Democratic Politics By Ernesto Laclau, Chantal Mouffe

---

پارتی لەمزیاتر تەنگاو مەکەن … هیوا خۆشناو

تەرکردنەکانی ئەو دواییەی ناوچەی زەرد "ژنامەوان شوکری و گوتاربژ هۆشیار" لە لایەک، چالاکیەکانی ENSK دژ بە بژاوبژایەتی ژئاواشی ئاگیاندنی "گوایە سوتاندنی ئالای هەرمی کوردستان" لە لایەکی دیکە، بەس بو بە ئەوەی بانی باوتی شکی دیکەی ناوخۆ بڕی لوتمان داگیربکات کەچی ئێستا بەیارەکەی پارلمانی بەغداشی هاتە سەر کە یەکێتی، گیان، بشک لە یەکگرتو و کەمە ئەرێیان کرد بە ئەوەی مانگانە حکومەتی هەرێم ٢٥٠ هەزار بەرمیل نەوتی خێ و ٣٠٠ هەزار بەرمیل نەوتی کەرکوک لەگای سەمو بفرشت، حکومەتی عەراقیش پارێ فەرمانبەرانی هەرێم بنەرێت.

وەک پشتر زەرجار باسکراوە، چەقی کشکە بە ئەملاو ئەولا لەلای پارتیە و ئەو پارتە سەرچاوەی کشکانە. یەکێک لەو کشانەی کە پارتی پێی هەزم ناکرێ ئەویە کە نایهەو دیمانی بچوکی خێ ببینێت و خێ گەورە نیشان ئەدات. ئەگەر دهکی لە دەرخێ، پارتی بەپێی

ئیستیحقاقی هەبژاردن لە هیچ پارزگایەکی کوردستاندا زەرینە پێکناهێنن. پارتی ئێستا شەنگال و ئێزیدیەکانی لەژێردەستدا دەرهێناوە کە پشتر مانەپەڕی کردبوو و بەتانیا ژمارەیەک پارلمانتاری لەوەو دەناردنە بەغدا. ئەو ناچارییە ئێستا لەژێر دەستی PKK دایە، ئەو لایەنە زەربەی زەری ئێزیدیە تووشکانی لە ئاستی سەربازی، سیاسی و ئیداریدا شکستوە. ئەگەرچی هەواڵەکان زیاتر سەرنجمان دەدەنە سەر ناکۆکی نێوان PDK و PKK لە شەڕئاوا، بەڵام بە بەوای من چەقی ناکۆکیەکە لە شەنگالە. شەڕئاوا بە تورکیا گرینگە و تورکیا خاڵی لاوازی پارتی و حەساسیەتی ئەو لایەنە بە شەنگال ئەزانێت و لە شەڕئاوا بە مەبەستکانی بکاری دێنێ، ئەگەرنا ئێستا پارتی بەی دەرکەوتوە کە بە ٣ هەزار چەکدرای موچەخۆری شەڕئاوا و مەدیا پڕوپاگەندەکانی ناتوانێ، جێ بە PYD لەق بکات.
پارتی لە بادینان، شەڕئاوا و شەنگال لەلایەن PKK ەوە تەنگاو کراوە. لە ئاستی عێراقدا پارتی بە دەرکردنی هەشیارزەباری و ئەو بەیارەی بودجەی پارلمان کە تایبەتە بە نەوت و ووزە لە ژێردەستی پارتی دەردەنێ، تەڵاق دراوە. پارتی ویستی لە شەنگای زەقکردنەوەی ناوەندی بەیار زەبرەک لە هاوپەیمانی گەلان – یەکێتی بدات، بەڵام گەلان و یەکێتی لە پارلمانی عێراق بەو شێوەیە وەڵامیان دایەوە.
ئیتر پارتی چی ماوە بیکات؟؟؟
ڕاستیەکی تاڵ هەیە ئەبێ بیبینین ئەویش: هەومان پاشخانی پارتی ئەزانین. ئەو شکستخراوە ئامادە نیە ببەتە ئۆپزیسیۆن و نایهەوێ ئاستی ڕاستەقینەی خۆی ببینێ. تورکیای ئێردۆغان کە هەمان کێشەی پارتی هەیە و نێک بەتانیا لە ڕووی سیاسی، بەکو لە ڕوانگەکانی، ئیدەلۆژی "کۆنسەرڤاتیڤ" سیاسی، ئابووری، کۆمەڵایەتی و ئەخلاقیەوە زۆر لەی نزیکە و تورکیا بەرەو سەرەمەرگ ئەبات، لە کەمینێک دایە و چاوەڕێ ئەکات ئەوە و سبەی بارزانی بکەوێتە ناو ئەو داوەی کە بۆی داناوەتەوە ئەویش بگومان شەڕی ناوخۆیی لە شەڕئاوا و بادینان کە لە دواییدا سوپای تورکیاش بشداری تێدا دەکات.

ڕاستینەی دووەم: سەرجەم هێزەکانی کە بەر یان بەرانبەرکانی پارتی جگە لە چەند مناوەڕێو گەمەیەکی سیاسی، پشتیوانی تریان نیە بە ئەوەی ئەگەر هاتو پارتی سوربو لەسەر کەلەقیەکانی خۆی، جگە لە "یان دەستەوەستان و تەسلیمی سیاسی لە ژێرناوی سازان یانیش شەڕ" ئەلتێرناتیڤێکی دیکە بدەزنەوە. باشووری کوردستان پێویستی بە شەشکێ دژ بە سیستەمی کوردایەتی سیاسی کە لە لایەن مەلا مستەفای بارزانی و کۆکانیەوە نەخشەی بە کێشراوە و ئۆپزیسیۆن و

دوژمنەکانیشیان بەتەواوی لەو کولتورە ڕزگاریان نەبوو. ئێستا حاڵی حازر ئەو شەشگەیە نە لەلای حیزبە سیاسیەکانی کەبەری پارتی و نە لەلایەن خەڵکەوە لە غیاب غیابترە، بۆیە باشترە بیر لە چارەسەریەکی دیکە بکەنەوە و لە ڕۆژکی وا سەختدا کە تورکیا لەسەر پلاپیتکەیە بە هاتنە ناوەوەی خاکی باشوور و چاوەڕێی دوابەیاری پارتیە، هەموویان بۆیەک جار و لۆیەک بڕوە تەنگاوی نەکەن.
بگومان تەپەکە جارکی دیکە دەکوتەوە ساحەی پارتی و یەکێتی. ئایا پارتی چ یاریەکی نوێ لەگەڵ یەکێتی دەستپەدەکات بە ئەوەی هەر هیچ نەبێ، ئەو بەیارەی پارلمانی عێراق نەکوتێ واری جەبەجەکردنەوە، نەفەسەکی کوردە هەکەشە و نەوتەکەی لەژێر پێ دەرنەهێنن؟ ئایا هەوەستی یەکێتی تا چەند جدی دەبێ و تا چەند دەچێتە ژێر باری پارتی؟
پەمان خەشبێ یان ناخەش، دوای ڕزگارکردنی موسڵ و نەمانی داعش لە عێراقدا، ناکۆکیە شاراوەکان لە نێوان هێزە عێراقیەکان خۆیان و هێزە کوردیەکان خۆیان، زیاتر دەتەقنەوە. لەو هەوشەدا بە ئەوەی پارتی لەو ئەزمونە ڕزگار بکرێ لە لایەک، شەشی هەژئاوا نەفەسەک بکەشێ لە لایەکی دیکە و هەگا لە دەستەوەردانی تورکیا بگیرێ، باشترە دەستپێشخەریەکی نوێ پێشبخرێ بەڵام جیاواز لە کەبونەوە بە ئەنجامەکانی لایەنەکان کە پیاوەکانی پلە ٦ و ٧ تێیدا بەشدار دەبن و کات بەفیڕۆ نەدەن و دوایی بەبێ ئەنجام دەردەکەونە سەر شاشەی تەلەفزیۆنەکان. من ئەو پێشنیارانەی خوارەوە بە گونجاو دەزانم بە ئەو قەناغە ناسکە:

– کێشەکانی شەنگال:
PKK قوربانیەکی زۆری داوە بە شەنگال و هەی ئەو بە ڕزگارکردنی دەیان هەزار ئێزیدی و دوایی ڕزگارکردنی شەنگال هەرگیز لەبیر ناکرێ، بەڵام لە ئێستادا هێزێک بەناوی پارتی کرێکارانی کوردستان یان ڕاستەوخۆ لە ژێر سەبەری ئەواندا لەوێ، لەوانیە لە لایەن تورکیاوە خراپ بەکار بهێندرێ و مانەوەی ئەو هێزە لەوێ، جگە لە تورکیا پارتی نایەحەت ئەکات و ئەیخاتە ناو داوی ئەنکەرێ. بۆیە لە هەگای دیالۆگ ئەکرێ لایەنەکان بە نوێبژیوانی لایەنی سێیەم کە ئەکرێ حکومەتی عێراق و لایەنە سیاسیەکانی باشوور و ئێزیدیەکان خۆیان بن، پەتەکەلەک ئیمزا بکەن، تاکو دوای نەمانی داعش لەناوچەکە هیچ هێزێکی سەربازی "هێزەکانی PKK و پێشمەرگەکانی PDK" لەوێ نەمێنن. ئەکرێ لە هەگای هەڕاندەمکەوە دەرفەت بە ئێزیدیەکان بدرێ، خۆیان ئیدارەیەکی هەرەمی سازبکەن و چارەنوسی خۆیان بە داهاتو دیاری بکەن.

– کێشەی سەرکی هەرێم:
ئەو یەکە کێشەی بنچینەیی و گرنگترەی نێوان لایەنەکانە. سەرکی پارتی مەسعود بارزانی لەو دواییانەدا پەیامێکی ناگەیاند کە ئەو ئامادەیە بەشێوەیەک لە شێوەکان کێشەی سەرکی هەرێم چارەسەر بکات. ئەگەر لایەنەکان لەسەر ئەو پەیامە کار بکەن و داوا لە بارزانی بکەن زیاتر نیازکانی ڕوون بکاتەوە، دڵگرە بە ئەو مەبەستە دیالۆگ و گفتوگۆکانی پارلمان بە بەشداری سەرکی پارلمان دەستپێبکەنەوە بەبێ ئەوەی لایەنەکان پێنا بە ئیستیفازکردن ببەن.
– کێشکانی ڕۆژاوا:
دوای شەنگال کێشەیەکی هەرە گەورە لەنێوان PKK و PDK لەسەر ئەو بەشەی کوردستانە. چەند ساڵێک لەسەر ئەو کێشەیە و چەند کێشەیەکی تەکنیکی دیکە کەنگرەی نەتەوەیی بە ئەنجام بو. بەکورتی ئۆگەر ENSK بە زەقی لە سەبەری پارتی دیموکراتی کوردستان و حکومەتی تورکیا سیاسەت نەکات، هیچ بیانوێک بە ئیدارەی ڕۆژاوا نامێنێ ڕێگا لە کارکانیان بگرە و خەڵکیش ئەو یەکیان لە قەبوە ناکات. باشتر وایە ENSK واز لە گوتاری ڕادکردنەوەی ئیدارەی ڕۆژاوا بێنێت، واقیعەکە قەبوە بکات و وەک ئۆپۆزیسیۆن بەشداری لە شڕشدا بکات و ئەو یەکە بە یاسایی بکرێ.
– کێشەی نەوت و ئابووری:
نەخشەی نەوتی حکومەتی نەچیرڤان بارزانی گەورەترین کێشەی ئابووری و سیاسی بە هەرەمی کوردستان دروست کردوە کە وابزانم زەربەی زۆری پارتیکانیش دانی پێدا ئەنێن. پارتی ئەبە واز لە سیاسەتی نەوتی ئەستای بهێنێت. ئەو دەستپێشخەریەی پارلمانی عێراق کارەکی واقعیە و جگە لەوە ڕێگایەکی دیکەمان نیە. کوردە لە جیاتی ئەوەی نەوت بکاتە کێشەیەک، دەبە کاربکات بە دیموکراتیزەکردنی سیاسەتی نەوت لە تەواوی عێراقدا بە هەموو پێکهاتەکان.
بەگومان ئەو دەستپێشخەریەیان ئەو پڕۆژەیە نابە یەکەم جار لە لایەن پیاوەکانی دەستی ٦ و ٧ گفتوگۆ بکرێ، بەڵکو دەبە کەسانی هەری سەرەوە و بیاربەدەست لەسەر یەک مێز کەبنەوە و گفتوگۆی لەسەر بکەن. ئۆگەر ئەو یەکە لەو ماوە کورتەدا ئەنجام نەدرێ، ئەوا دەبە چاوەڕێی شڕێکی دیکەی بەوکالەت بکەین بە هەزە هەرەمیەکان کە لە ئەنجامدا، دەرفەتێکی سەد ساڵەمان لەدەست ئەچێ، بەڵام ئەوجارە لە سەر ئاستی تەواوی کوردستاندا.

---

http://www.turkiyegazetesi.com.tr/dunya/422919.aspx

https://rsf.org/en/news/syrian-conflict-leads-pdk-reprisals-against-pro-pkk-media

http://rudaw.net/sorani/kurdistan/0312201620?keyword=%D8%A6%D8%A7%DA%B5%D8%A7%DB%8C%20%DA%A9%D9%88%D8%B1%D8%AF%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86

http://rudaw.net/sorani/kurdistan/051220168?keyword=PKK

http://www.kurdpress.com/NSite/FullStory/News/?Id=65733#Title=مەتی ئەو نادین شەنگال ببەتە%0A%09%09%09%09%09%09%09%09%09
PKK%0A%09%09%09%09%09%09%09 پەگەی

http://www.asteranews.net/babat/2254

http://www.nrttv.com/Details.aspx?Jimare=55176